

ת"פ 52860/12/11 - מדינת ישראל נגד שמואל (סמי) בכר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 52860-12-11 מדינת ישראל נ' בכר

בפני כבוד השופט ד"ר שאול אבינור

בעניין: מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד פנינית בן-עמי
פרקליטות מחוז תל-אביב (מיסוי וכלכלה)

המאשימה

נגד

שמואל (סמי) בכר
ע"י ב"כ עוה"ד אברהם שהבזי ואבי וכניש

הנאשם

הכרעת דין

בפתח הכרעת הדין אני מודיע כי החלטתי לבטל את כתב האישום.

א. רקע עובדתי כללי והשתלשלות ההליכים המשפטיים:

(1) רקע עובדתי כללי:

1. ביום 19.10.09 נפל דבר בעולם הספורט הישראלי, עם התאבדותו המצערת של מר שמעון (מוני) פנאן ז"ל (להלן - המנוח). לאחר מותו של המנוח - שהיה בעל תפקיד בכיר בקבוצת הכדורסל של מכבי תל-אביב - נפוצו ידיעות אודות חשדות שלפיהם המנוח ניהל מעין "בנק פרטי", בו השקיעו גורמים שונים מעולם הספורט כספים רבים (להלן - פרשת פנאן).

עמוד 1

2. כל בר בי רב, גם שאינו מצוי בעולם הספורט, יכול להבין כי מדובר בחשדות חמורים ביותר, החותרים תחת עצם מהותו של עולם הספורט. כידוע, הבסיס לכל תחרות או משחק ספורטיביים באשר הם הוא הרעיון של משחק הוגן (fair play), דהיינו: משחק שבמסגרתו המשתתפים מתחרים ונבחנים על יסוד ביצועיהם הספורטיביים; ותו לא. לפיכך, כאשר המשתתפים במשחק ספורטיבי - בין כשחקנים, בין כשופטים ובין בתפקידים אחרים - הינם בעלי אינטרס ממוני בקבוצה שאינם חברים בה, הדבר יוצר חשש ממשי להטיית משחקים ולהכרעתם שלא בהתאם לעקרונות ולביצועים ספורטיביים.
3. אין תמה, אפוא, שהתפוצצות פרשת פנאן גרמה לזעזוע עמוק בעולם הספורט הישראלי, והובילה לעריכת בדיקות וחקירות כלכליות. כשבוע ימים לאחר מותו של המנוח ערכה רשות המיסים חיפוש ראשון במשרדי קבוצת הכדורסל של מכבי תל-אביב ולאחר מכן - בפרק זמן קצר יחסית, שארך כשלושה חודשים - נערכו חיפושים נוספים וחקירות הן בענף הכדורסל והן בענף הכדורגל. במסגרת חקירות אלה נתגלה לרשות המיסים כי שופטי כדורסל וכדורגל ישראלים, אשר מוסמכים לשפוט במשחקים הנערכים בחוץ-לארץ (להלן - השופטים הבינלאומיים או השופטים), נהגו שלא לדווח לרשות המיסים על הכנסותיהם משיפוט בחו"ל וממילא לא שילמו מיסים בישראל בגין הכנסותיהם האמורות; והכל, לכאורה, בניגוד להוראות פקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן - הפקודה) ותוך ביצוע עבירות לפי הוראות סעיף 220 לפקודה.
4. "פרשת השופטים הבינלאומיים" (ובקיצור ולשם נוחות - "פרשת השופטים") הינה אם כן מעין ספיח של פרשת פנאן, במובן זה שהחקירה בעניין השופטים הבינלאומיים החלה כתולדה מהתפוצצות פרשת פנאן (יוטעם, כי עובדות רקע אלה אינן שנויות במחלוקת, ומופיעות אף בסיכומי ב"כ המאשימה, בסעיף 181 ואילך). יחד עם זאת, לא למותר להדגיש כבר עתה, כי הקשר שבין פרשת השופטים לבין פרשת פנאן היה נסיבתי-חקירתי בלבד, כלומר הקשר התבטא בכך שפרשת השופטים נחשפה כתולדה מפרשת פנאן. לא הוכח לפניי, ואפילו לא נטען לפניי, כי התקיים קשר ענייני כלשהו בין הפרשות, דהיינו: לא נטען לפניי כי מי מהשופטים הבינלאומיים השקיע כספים כלשהם אצל המנוח.
5. כפי שהסתבר בסופו של דבר - בדרך ובנסיבות שעוד יובהרו בהרחבה בהמשך הדברים - פרשת השופטים עוסקת בקבוצה של **32 שופטים בינלאומיים**^[1]; קבוצה הכוללת את רוב רובם של השופטים הישראלים הבינלאומיים בענפי הכדורסל והכדורגל בתקופה הרלוואנטית לכתב האישום. אחד מהשופטים בקבוצה זו הינו הנאשם שלפניי. אין מחלוקת, כי הנאשם שימש כשופט כדורסל בינלאומי במשך שנים רבות, שבמהלכן צבר ניסיון ומוניטין רב הן בארץ והן בחו"ל. על רקע זה אף הוזמן הנאשם, לא אחת, לשפוט במשחקי כדורסל חשובים שנערכו בחו"ל, ואף שפט במשחקי גמר באליפויות עולם.
6. מכל 32 השופטים הבינלאומיים המדוברים רק הנאשם שלפניי הובא לדין והועמד בסכנת הרשעה פלילית. על רקע זה טענה ההגנה, כבר מתחילת ההליך דנא, כי בעניינו של הנאשם מדובר באכיפה בררנית. לפיכך, במהלך שמיעת הראיות הובאו לפניי על ידי הצדדים נתונים וראיות בעניינם של השופטים הנוספים, שהיו מעורבים בפרשת השופטים, ורבים מהם אף זומנו לעדות בבית המשפט מטעם ההגנה.
- לא למותר אפוא לציין בפתח הדברים, כי עניינם של שופטים בינלאומיים נוספים אלה הובא לפניי אך ורק לצורך ההכרעה בעניינו של הנאשם - להבדיל מהכרעה בעניינם של השופטים המדוברים עצמם - וממילא אין בהכרעת דין זו משום קביעה מחייבת לגביהם. בנסיבות אלה, ועל מנת למזער ככל האפשר פגיעה מיותרת בצדדים

שלישיים, שמוותיהם של השופטים הנוספים שנחשדו בדבר עבירה - ככל שהשמות הובאו לפני - מצוינים בהכרעת דין זו בראשי-תיבות בלבד.

(2) תמצית עובדות כתב האישום:

7. על פי עובדות כתב האישום, בין שנת 2001 לבין שנת 2008 (להלן - התקופה הרלוואנטית) היה הנאשם שכיר בהתאחדות הכדורסל בישראל, בה עסק כשופט כדורסל. במקביל עסק הנאשם כשופט כדורסל בינלאומי. בתפקידו זה שפט הנאשם, במשחקי כדורסל בחו"ל, בשלוש מסגרות שונות: ליגת הכדורסל הבינלאומית הבכירה לקבוצות באירופה (יורוליג); איגוד הליגות האירופאיות בכדורסל (יול"ב); והפדרציה הבינלאומית לכדורסל (פיב"א).
8. כתב האישום מפרט את הכנסות הנאשם משיפוט במשחקים בחו"ל, בכל אחת משנת המס שבתקופה הרלוואנטית, ובסך הכל בסכום כולל של 850,677 ₪. בכתב האישום נטען כי הנאשם השתמש במרמה, עורמה ותחבולה על מנת להתחמק מתשלום מס בגין הכנסותיו האמורות; וזאת בדרכים הבאות:
 - לא הודיע לפקיד השומה על עיסוקו כשופט כדורסל בחו"ל והעלים את כל הכנסותיו מעיסוק זה.
 - הפקיד את הכנסותיו משיפוט במשחקים בחו"ל בשני חשבונות בנק בחו"ל: חשבון אחד בבנק בסופיה, בולגריה (להלן - חשבון הבנק בבולגריה), וחשבון נוסף בבנק בדרמה, יוון (להלן - חשבון הבנק ביוון).
 - ביום 16.1.08 קיבל הנאשם מפקיד השומה, על פי בקשתו, אישור תושבות לצורכי מס, לצורך הצגתו בפני היורוליג. אישור זה מעיד כי הנאשם הינו תושב ישראל, לצורכי מס, וכי הוא משלם את המסים המוטלים עליו בישראל. עם המצאת אישור זה ועל פיו קיבל הנאשם את הכנסותיו מהיורוליג בלא שנוכה מהן מס במקור (ר' ת/26. להלן - אישור התושבות).
9. על רקע זה הואשם הנאשם, בכתב האישום, בעבירה של מרמה, עורמה ותחבולה בניגוד להוראות סעיף 220(5) לפקודה. יוטעם, כי האישום הוא בביצוען של שמונה עבירות כאלה, דהיינו: עבירה אחת לכל שנת מס שבתקופה הרלוואנטית.

(3) הטענה המקדמית ל"הגנה מן הצדק":

10. הדיון בתיק החל לפני כב' השופטת מ' ברק-נבו. כבר במועד הדיון הראשון העלתה ההגנה בקשה מקדמית לביטול כתב האישום בגין אכיפה בדרנית נגד הנאשם, המגבשת לשיטתה הגנה מן הצדק לפי הוראות סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן - הבקשה המקדמית והחסד"פ, בהתאמה).
11. ההגנה הוסיפה וטענה כי נודע לה שעניינם של שופטים אחרים, הדומים לעניינו של הנאשם, הסתיים בהליך של כופר. בנסיבות אלה עתרה ההגנה לחשיפת הנתונים הרלוואנטיים להחלטות שהתקבלו בעניינם של שופטים אלה, שכן לטענתה על פני הדברים מדובר בהפליה משום שרק הנאשם נחשף לסיכון של הרשעה בפלילים.

ב"כ המאשימה (דאז) השיב לטענות אלה בין היתר בכך שציין כי סכום ההעלמה המיוחס לנאשם היה "גבוה פי כמעט שלושה" מהסכום הבא אחריו, והוסיף: "באשר לשאלת חברי בדבר השיקולים שהנחו את הפרקליטות להגיע להחלטה שיש לסיים חלק מהתיקים האחרים בכופר, בעוד בתיק זה הוגש כתב אישום, ההחלטה נבעה מההבדלים בסכומים, כפי שצינתי וכן משיקולים אישיים שהיו רלוונטיים לכל חשוד וחשוד"^[2] (ר' בפרוטוקול, עמ' 2 שורה 15 ואילך).

12. בסיום הדין הורתה כב' השופטת ברק-נבו למאשימה למסור אינפורמציה מסוימת בעניינם של יתר השופטים, שנחשדו בהעלמת הכנסות, וכן הורתה לב"כ הצדדים - בהעדר הסכמות - להגיש טיעונים בכתב (ר' בפרוטוקול, עמ' 3). אין צורך להידרש כאן לאמור בטיעונים אלה. יחד עם זאת, מתוך תגובת המאשימה לבקשה המקדמית ראוי לציין את העניינים הבאים:

ראשית, ב"כ המאשימה טענה כי "ההחלטה להגיש כתב אישום נגד הנאשם בתיק זה, ולסיים עניינם של השופטים האחרים בכופר, איננה יכולה להקים כל טענה הפלייה..." (ר' בסעיף 18 לתגובה). ב"כ המאשימה הפנתה לעובדות כתב האישום, מהן עולה שהנאשם העלים במהלך שמונה שנים הכנסה בסך כולל של 850,677 ₪, העלים את מקור עיסוקו, הפקיד את הכספים שקיבל בחשבון בנק בחו"ל והוציא אישור תושבות (שם, בסעיף 23). ב"כ המאשימה אמנם אישרה, בהגינותה, כי "פרשה זו נוגעת בשופטים רבים מענף הספורט", אך הוסיפה וטענה כי בעניינו של הנאשם מדובר "במצב שונה בהיקף העבירה לאורך שנות המס, בחומרתה ובשיטתיות בה בוצעה" (שם, בסעיף 24).

שנית, ב"כ המאשימה כללה בתגובתה טבלה, בה צוינו שמותיהם של **תשעה שופטים בינלאומיים** (לא כולל הנאשם) וכן נתונים לגבי סכום ההעלמה של הכנסותיהם משיפוט בחו"ל (להלן - הטבלה המקורית). לשופט מ"ב יוחס סכום ההעלמה הגבוה ביותר בטבלה זו, בסכום כולל של 328,4004 ₪ במהלך תשע שנות מס, משנת 2000 ועד שנת 2008 (ר' בסעיף 25 לתגובה). ב"כ המאשימה הוסיפה וטענה כי הטבלה מלמדת ש"אין מדובר באכיפה בררנית, כי אם בעריכת הבחנה בין מצבים שונים על בסיס שיקולים ענייניים. תיקי שופטים אחרים בפרשה המפורטים בטבלה... הסתיימו בתשלום כופר בעיקרם בשל סכום השמטת ההכנסה לאורך שנות המס וחלקם אף בשל נסיבות נוספות של מצב בריאותי ואישי" (שם, בסעיף 26).

שלישית, ב"כ המאשימה התייחסה בתגובתה גם לשישה שופטים בינלאומיים נוספים, ששמותיהם הועלו על ידי ההגנה, וציינה כלהלן: לגבי ארבעה משופטים אלה - כי בדיקת הרשות החוקרת העלתה שבעניינם "מדובר בהכנסות נמוכות מאוד לאורך השנים"; לגבי שופט חמישי - כי חומר החקירה בעניינו מצוי בבדיקה בפרקליטות; ולגבי שופט שישי - כי נכלל ממילא בטבלה המקורית ושם צוין שעניינו הועבר לבחינת נציבות שירות המדינה (ר' בסעיף 30 לתגובה).

13. כב' השופטת ברק-נבו דחתה את הבקשה המקדמית. בסיפא להחלטתה המנומקת סיכמה כב' השופטת את קביעותיה כלהלן:

אני קובעת כי החלטת המשיבה היתה סבירה ועניינית, לא נבעה משיקולים זרים והיא מצויה במתחם שיקול הדעת שמוקנה לה. האבחנה בין המבקש (הנאשם - ש.א.) לבין יתר החשודים נבעה משיקולים שפירטה המשיבה, שהם שיקולים רלוונטיים, ועל כן אין מדובר באכיפה בררנית.

14. יחד עם זאת, בד בבד עם קביעותיה הנ"ל סיגה כב' השופטת ברק-נבו את החלטתה רק לשלב המקדמי, כלהלן:

השאלה אם המבקש אכן שונה מהחשודים האחרים, שעניינם הסתיים בכופר, היא שאלה שניתן יהיה להכריע בה רק לאחר שמיעת ראיות, אך לפחות על פני הדברים, המשיבה צירפה טבלה (הטבלה המקורית - ש.א.) ממנה עולה כי תיקי שופטים אחרים הסתיימו בתשלום כופר בעיקר כאשר דובר בסכום נמוך יותר של השמטת הכנסה לאורך שנות המס, וגם בשל נסיבות מצב בריאותי ואישי. לשלב זה - די בכך כדי להביא לדחיית הבקשה להורות על ביטול כתב האישום בשל אכיפה ברגנית.

(4) תשובת הנאשם לאישום והמשך ההליכים המשפטיים:

15. משנדחתה הבקשה המקדמית נדרש הנאשם ליתן תשובה לעובדות האישום נגדו, אשר ניתנה על ידי בא-כוחו. תשובה זו כוללת הודאה בעובדות שניתן לתארן כ"עובדות חשבונאיות" וכפירה בכל יתר העובדות. הנאשם הודה בכך שקיבל בגין שיפוט בחו"ל את סכומי הכסף הנקובים בכתב האישום, כמו גם שלא דיווח לפקיד שומה אודות קבלת סכומים אלה. עם זאת, בד בבד כפר הנאשם ביותר עובדות כתב האישום, ובמיוחד בכך שהשיפוט בחו"ל היה בגדר "עיסוק", או בכך שהתקיים במחשבתו היסוד הנפשי הנדרש להרשעה בעבירה לפי הוראות סעיף 220(5) לפקודה (ר' בפרוטוקול, עמ' 5).

16. נוכח תשובה זו נקבע התיק לשמיעת הראיות. בין לבין הגיעו ב"כ הצדדים להסכמות בדבר הגשת תיק מוצגים מטעם המאשימה. המוצגים בתיק זה (ת/1 עד ת/25) כוללים, בין השאר, את הודעות שנגבו מהנאשם ברשות המיסים (ת/1 ות/2), את דו"ח החיפוש שנערך בביתו של הנאשם (ת/4) וכן את תיקי השומה המוסכמים של הנאשם לשנים הרלוואנטיות לכתב האישום (ת/15 עד ת/22). יש להעיר, כי במהלך שמיעת הראיות לפניי הוגשו מספר מוצגי תביעה נוספים.

17. עם הגשת תיק המוצגים ציינה ב"כ המאשימה כי היא מבקשת "להצהיר לפרוטוקול" שלרשימת השופטים הבינלאומיים, אשר צורפה בזמנו לתגובת המאשימה לבקשה המקדמית, "נוסף שופט נוסף שעניינו הסתיים בכופר". מדובר בשופט הכדורגל הבינלאומי א"י, שסכום העלמת ההכנסה שיוחס לו היה בסך כולל של 751,235 ₪ (ר' בפרוטוקול, עמ' 12 שורה 10 ואילך. לסכום ההעלמה המדויק ר' ת/29). בין הצדדים התנהל גם הליך גישור, שלא צלח, ובסופו של דבר, לאחר זמן, הועבר התיק לשמיעת הראיות לפניי.

18. הנאשם לא הסתפק, אם כן, בטענה להגנה מן הצדק, אלא גם כפר באחריותו לעבירה שבה הואשם, למרות שהודה כאמור ב"עובדות החשבונאיות" המהוות את ליבו של האישום. הנאשם העלה - בהקשר זה של שאלת אחריותו להעלמת הכנסותיו משיפוט בחו"ל - טיעונים שונים, תחילה בחקירותיו במשטרה וביתר שאת בעדותו לפניי ובסיכומים שהוגשו מטעמו. בנסיבות אלה אין מנוס מלהידרש תחילה לשאלת העובדות שהוכחו לפניי בקשר לביצוע העבירה, בה הואשם הנאשם, ולמשמעויותיהן.

ב. אחריות הנאשם לעבירה בה הואשם - הראיות הרלוואנטיות

(1) חקירת הנאשם ברשות המיסים:

(א) כללי:

19. חקירת הנאשם ברשות המיסים נערכה, כפי שצוין כבר בפתח הדברים, כחלק מפרשת השופטים. החקירה הגלויה בעניינו של הנאשם החלה ביום 4.1.10, כחודשיים וחצי לאחר מותו של המנוח. באותו יום נערך חיפוש בביתו של הנאשם ולאחר מכן הוא נחקר באזהרה, במשרדי פקיד השומה. לאחר החקירה הובא הנאשם לבית המשפט, לדיון בבקשת מעצר שהוגשה בעניינו. בבקשת המעצר נתבקש בית המשפט להורות על מעצרו של הנאשם, אם כי צוין שהמבקשת אינה מתנגדת לשחרורו של הנאשם בהפקדת ערובות משמעותיות (ר' נ/1. להלן - בקשת המעצר והשחרור).

20. בנימוקי בקשת המעצר והשחרור הוצהר כלהלן:

1. **במשרדנו הצטבר מידע כי שמואל בכר, החשוד, הינו שופט כדורסל בכיר, השופט במשחקי ליגת העל בישראל ובמשחקי היורוליג באירופה.**

2. **במשרדנו הצטבר מידע, שהחשוד מעלים את הכנסותו משיפוט בחו"ל. ע"פ המידע, כספים אלה הושקעו ב"בנק" של מוני פנאן ז"ל.**

3. **היום, בתאריך 4.1.10, נפתחה חקירה גלויה נגד החשוד שכללה חיפושים בביתו.**

4. **בחיפושים בביתו נמצאו אסמכתאות רבות ודפי בנק בחו"ל.**

5. **בחקירתו הודה החשוד שלא דיווח על הכנסותיו משיפוט בחו"ל, ציין שהכסף הופקד בחן-בנק ביוון והודה בהעלמת הכנסותיו בסכום של מאות אלפי ₪... (ר' בבקשה, נ/1).**

21. לא למותר להעיר כבר כאן, הגם שהדברים אינם רלוואנטיים לשאלת עצם אחריותו של הנאשם לעבירה בה הוא הואשם, כי הדברים האמורים בסיפא לסעיף 2 הנ"ל - בדבר השקעת כספי הכנסותיו של הנאשם משיפוט בחו"ל אצל המנוח - מעוררים תמיהה של ממש. מחד גיסא, כאמור, לא הובאו לפני טענות, קל וחומר ראיות, לכך שהנאשם או מי מהשופטים הבינלאומיים האחרים השקיעו כספים אצל המנוח. מאידך גיסא, בציון הדברים בבקשה היה כדי להקנות נופך חומרה כפול ומכופל לחשדות נגד הנאשם, בפרט משום שעסקין בשופט כדורסל ידוע ובעל מוניטין (ר' והשווה לאמור בפסקה 2 דלעיל).

22. מר שרון ברגר - חוקר מס ההכנסה שחקר את הנאשם וגבה את שתי הודעותיו - נשאל אם שמו של הנאשם נקשר לפרשת פנאן והשיב כי אינו זוכר אך חושב שהתשובה לכך הינה בשלילה (ר' בפרוטוקול, עמ' 22 שורה 6). בהמשך הדברים, כשנשאל החוקר ברגר ספציפית אודות האמור בבקשת המעצר והשחרור, הוא הוסיף בהגינותו, הגם שאינו חתום על הבקשה, כי ייתכן שדובר במידע כללי ממקור תקשורתי; וכדבריו:

לא זוכר אם היה חומר בשעתו... יכול להיות שהחומר ה[י]דועה ולא דווקא מודיעינית, אולי תקשורתית ואפילו אולי ידיעה בעל פה, לא דווקא כלפי בכר, שהשופטים השקיעו את הכספים שלהם בבנק של מוני פנאן... (ר' בפרוטוקול, עמ' 24 שורה 13 ואילך).

23. מכל מקום, ולעניינו כאן, יתר העובדות שצוינו בבקשה לשחרור בערובה בוססו כדבעי, הן בדברי הנאשם בחקירתו והן במסמכים שנתפסו בחיפוש שנערך בביתו של הנאשם ואמתו את העובדות שבהן

הוא הודה.

(ב) ההודעות שנגבו מהנאשם ברשות המיסים:

24. הנאשם נחקר פעמיים ברשות המיסים, באזהרה, על ידי החוקר ברגר (ר' ההודעה ת/1, מיום 4.1.10, וההודעה ת/2, מיום 21.2.10). יאמר מיד, כי חלק ניכר מהודעות אלה ענינו בבירור שיעורי הכנסותיו של הנאשם משיפוט בחו"ל ומועדיהן. חלק זה אינו רלוואנטי לדיונו כאן, שכן כאמור לא נתגלתה לפניי מחלוקת בענין הסכומים והמועדים, וממילא ענינים אלה אינם טעונים הוכחה ואין צורך להידרש להם.

25. באשר לדרכי השתכרותו סיפר הנאשם, בתחילת ההודעה הראשונה (ת/1), כי הוא עובד כשכיר בחברת חשמל ובאיגוד הכדורסל. בהמשך הודה הנאשם כי קיבל תשלומים גם בעבור שיפוט בחו"ל, והסביר כי התשלומים בעבור שיפוט במסגרת היורוליג נעשו בהעברה בנקאית לחשבון בנק בחו"ל, שאותו פתח במיוחד למטרה זו. הנאשם הוסיף - לענין חשבון הבנק בחו"ל - כי בתחילה פתח חשבון בנק בבולגריה, אך בשלב מאוחר יותר סגר אותו ופתח במקומו את חשבון הבנק ביוון. את העברת החשבון ליוון הסביר הנאשם בהיכרות עם פלוני, מר בקליס פאנאיוטיס, משקיף ביורוליג המשמש גם כמנהל סניף בנק, אשר הציע לנאשם לפתוח חשבון אצלו (ר' ת/1, שורה 54 ואילך).

26. באשר למהות הכנסותיו משיפוט בכדורסל בחו"ל חזר הנאשם וטען כי הוא סבר שהתשלומים שקיבל אינם בגדר הכנסה החייבת בדיווח לרשויות המס בישראל. בתחילה אמר: **"מבחינתי זה לא הכנסות אבל עכשיו אני צריך להתייחס לזה אחרת"** (ת/1, שורה 21). כשנשאל הנאשם אודות תשלומים שקיבל במזומן, בגין שיפוט במסגרת פיב"א, הוא טען שעם הכסף היה **"מכסה את ההוצאות שלי"** (ת/1, שורה 96). הנאשם הודה מפורשות כי לא דיווח על ההכנסות שקיבל משיפוט בחו"ל, אך הוסיף: **"אף פעם לא ראיתי בזה הכנסה. זה היה מבחינתי החזר הוצאות. יש על הדבר הזה הרבה הוצאות"** (ת/1, שורה 141).

27. כשנשאל הנאשם אם החליט על דעת עצמו כי מדובר בהחזר הוצאות שאין צורך לדווח עליו, השיב: **"אף פעם לא שילמתי מס על הכנסות מחו"ל או החזר הוצאות. זה לא שהלכתי להתיעצות ואמרו לי שזה החזר הוצאות. אני פשוט ראיתי בזה החזר הוצאות שאין צורך לדווח עליו"** (ת/1, שורה 158). הנאשם נשאל מדוע לא ביקש שההכנסות יועברו לישראל, השיב: **"סיבות אישיות"** וסרב להרחיב בדבר.

28. בהמשך הדברים, ובקו טיעון דומה, טען הנאשם **"לא ידעתי שזה חייב מס"** (ת/1, שורה 167), וכשנשאל מתי נודע לו שהכספים שקיבל בעבור שיפוט בחו"ל חייבים במס, השיב:

אולי החודש וחצי האחרון. הלכתי מיוזמתי לרו"ח מקסלמן וקסלמן, כפיר מועלם [3], **בניסיון לסדר את זה. הוא אמר לי שאני חייב במס מ-2003 אבל הוא אמר שאני אוכל להפחית מההכנסות האלו ההוצאות שהיו לי** (ת/1, שורה 169 ואילך).

ובהמשך:

...אני עד לפני חודש וחצי לא ידעתי שאני עושה עבירות מס. אחרי שהלכתי לכפיר מועלם הוא אמר לי שאני אפשר פשוט ללכת למס הכנסה ולהגיש להם דוחות. הוא גם אמר לי שעד 2003

אני לא הייתי חייב במס (שם, שורה 191 ואילך).

29. לנאשם הוצגו תדפיסים של חשבון הבנק ביוון, שנתפסו במהלך החיפוש בביתו, הנושאים את התאריך 29.10.09. הנאשם הסביר כי: "אלה תדפיסים מ-2003 שהוצאתי לאחרונה בעקבות הפגישה עם רו"ח מועלם כשהתברר לי שצריך לשלם מס כבר מ-1/1/2003. הוא אמר לי 'בוא נגמור את 2009 ונגיש את הכל ביחד' כנראה התכוון שאי אפשר באמצע השנה להגיש דו"ח" (ת/1, שורה 216 ואילך).

30. לקראת סוף החקירה ביקש הנאשם להוסיף ולומר, בהדבק דברים דומה, כלהלן:

אני באופן כללי אין לי מושג בענייני מיסוי, כמו שחברת חשמל משלמת לי, ואיגוד הכדורסל משלם, אז חשבתי שכך זה גם עם פיב"א וגם יורוליג. כשהתברר לי שאני צריך לשלם כבר מ-2003 התחלתי לפעול על מנת לנסות ולהסדיר את זה (ת/1, שורה 444 ואילך).

31. הנאשם גם נחקר אודות אישור התשובות, שנתפס אף הוא במהלך החיפוש בביתו. כפי שצוין בעובדות כתב האישום, מדובר באישור מטעם רשות המיסים הנושא את התאריך 16.1.08. האישור הינו בשפה האנגלית, מצוינים בו פרטיו של הנאשם ונאמר בו כי הנאשם הינו תושב ישראל ומשלם את מיסוי בישראל, כמשמעות הדברים לפי האמנה בדבר כפל מיסוי שנחתמה בין ישראל לבין ספרד.

הנאשם הסביר כי מדובר ב"מסמך שביקשו ממני ביורוליג להראות שאני משלם מס בישראל" (ת/1, שורה 223). לדבריו, מדובר באישור ראשון מסוגו שהוא הוציא, בשל פנייה מהיורוליג, כאשר לצורך זה פנה לעזרת רואה-חשבון. כשנשאל במי מדובר סירב תחילה להשיב ואמר: "אני שומר על זכות השתיקה" (ת/1, שורה 270). עם זאת, בסופו של דבר התרצה הנאשם וסיפר כי מדובר במר מועלם (שם, שורה 422).

32. עוד יש לציין כי הנאשם נשאל אם ידוע לו משהו על עסקיו של פנאן המנוח והשיב בשלילה לשאלה זו (ת/1, שורה 404 ואילך). החוקר ברגר אמר לנאשם כי ממידע המצוי בידיו עולה שהנאשם קשור "בצורה כלשהי" למה שהתנהל אצל המנוח, אם כי החוקר לא פירט במה דברים אמורים. ואולם, הנאשם הכחיש כל קשר עסקי או כספי למנוח ובכך הסתיימה החקירה בנושא זה.

33. כאמור, הנאשם נחקר פעם נוספת ברשות המיסים, ביום 21.2.10, ונגבתה ממנו הודעה ת/2. הודעה זו עוסקת בחלקה הגדול בבירור סכומי הכספים שקיבל הנאשם משיפוט בחו"ל ובתנועות בחשבון הבנק ביוון, שכאמור אינם רלוואנטיים לענייננו. בנושאים הרלוואנטיים לענייננו לא עלו עובדות מהותיות חדשות ועל כן אין צורך להרחיב כאן בעניין הודעה זו.

(2) עדות הנאשם בבית המשפט:

34. הנאשם העיד לפניי ממושכות, הן בחקירה ראשית והן בחקירה שכנגד. להלן נתייחס לנושאים המרכזיים שעלו בעדותו.

(א) טענות בדבר התנהלות דומה של כל השופטים הבינלאומיים:

35. מתחילת עדותו לפניי חזר הנאשם וטען, שוב ושוב, כי כל השופטים הבינלאומיים לא דיווחו על הכנסותיהם משיפוט בחו"ל וממילא לא שילמו מס בגין הכנסות אלה (ר' בפרוטוקול, עמ' 65 שורה 13).

ואילך; עמ' 67 שורה 6; עמ' 76 שורה 3). הנאשם הלן על כך שמכל השופטים, שנחקרו כולם בגין אי דיווח כאמור, רק אצלו נערך חיפוש בבית ורק בעניינו הוגשה בקשת מעצר מתוקשרת ולאחר מכן גם הוגש כתב אישום. יוטעם, כי בשלב זה כבר הוברר שמדובר בקבוצה גדולה בהרבה מזו שתוארה בטבלה המקורית, אשר כוללת **32 שופטים בינלאומיים** (הנסיבות שבהן הדברים התבררו יפורטו בהמשך, במסגרת הדיון בטענות הנאשם להגנה מן הצדק).

36. על אף שבחקירתו ברשות המיסים ציין הנאשם כי בעניין אי הדיווח החליט על דעת עצמו בלבד, בעדותו לפני חזר הנאשם וטען כי דובר בהתנהלות ידועה של כל השופטים הבינלאומיים. הנאשם אף רימז, בהקשר זה, על קיומו של מעין קשר-שתיקה בין השופטים, באומרו: **"האמת היא - כולם ידעו שלא שילמו... היתה אולי התנהלות שהיתה שגויה של כולם"** (שם, עמ' 70 שורה 14). הנאשם אף התייחס באופן קונקרטי להתנהלותם של שופטים ספציפיים, על מנת ללמד שהוא אינו בבחינת יוצא-מן-הכלל, תוך שהדגיש כי מדובר בקבוצת אנשים מצומצמת שבה **"כולם יודעים מה כולם עושים"** (ר' בפרוטוקול, עמ' 70 שורה 2).

37. באשר לנסיבות החומרה, שאותן הדגישה ב"כ המאשימה במהלך שמיעת הראיות - דהיינו: הוצאת אישור התושבות ופתיחת חשבון הבנק בחו"ל - הוסיף הנאשם וטען כי הן מתקיימות גם אצל שופטים אחרים. בעניין אישור התושבות סיפר הנאשם כי פנה לשם הוצאתו למר מועלם משום שידע כי מר מועלם כבר סייע קודם לכן לד"ד להוציא אישור תושבות (שם, עמ' 71 שורה 27). בעניין פתיחת חשבון הבנק בחו"ל טען הנאשם כי דווקא מ"ב - ולא הוא (הנאשם) - היה השופט הבינלאומי הראשון שפתח חשבון בנק בחו"ל (שם, עמ' 73 שורה 16).

(ב) טענות להיעדר קיומה של מחשבה פלילית או מטרת מרמה:

38. הנאשם הרחיב, במישור זה, בטיעונים שאותם העלה בחקירותיו ברשות המיסים, החל בטענה כי הוא - כמו יתר השופטים הבינלאומיים - לא ידע שמדובר בהכנסות שיש לדווח עליהן ולשלם מס בגינן; עבור בטענה כי המשחקים בהם שפט היו גלויים לעין כל ושודרו בתקשורת; וכלה בטענה כי דובר בהכנסות פעוטות יחסית, שבמהותן לא היו אלא "החזר הוצאות". הנאשם אף הדגיש, כי השיפוט בחו"ל נתפס בעיניו כמעין תחביב, שנעשה מאהבת העניין ושלא על מנת להרוויח כסף (ר' בפרוטוקול, עמ' 66 שורה 9 ואילך).

39. יש להעיר, כי הגם שהנאשם חזר והציג את התשלומים שקיבל בעבור שיפוט בחו"ל כמעין החזר הוצאות, הוא אישר-למעשה כי כרטיסי הטיסה והשהייה במלון היו משולמים עבורו מראש (ר' בפרוטוקול, עמ' 82 שורה 22; עמ' 90 שורה 9 ואילך). בנוסף, באשר לסיווגם של הכספים שקיבל הנאשם בעבור השיפוט בחו"ל כהכנסה חייבת במס, יש להדגיש כי בחקירתו הנגדית אישר הנאשם שלא התווכח עם קביעת רשות המיסים בדבר חובתו לשלם מס על כספים אלה. בהקשר זה ציין הנאשם כי לאחר שנחקר הוא פנה לרואה-חשבון, אשר הגיש דו"ח מטעמו, ואף שילם מידית את המס שנדרש ממנו (ר' בפרוטוקול, עמ' 92 שורה 33 ואילך). כאמור, תיקי השומה לכל אחת מהשנים הרלוואנטיות הוגשו בהסכמה במסגרת תיק מוצגי התביעה (ר' ת/15 עד ת/22), והם כוללים את הדוחות שהגיש הנאשם בעקבות חקירותיו והאסמכתאות עליהן דוחות אלה מתבססים, כמו גם אישורים בדבר תשלום המס בו חויב הנאשם בגין כל אחת מהשנים הרלוואנטיות.

40. גם לפני טען הנאשם - כפי שטען בחקירותיו ברשות המיסים - כי ביקש מיוזמתו לבצע הליך של גילוי מרצון. עם זאת, בשונה מגרסתו בחקירותיו ברשות המיסים, בעדותו לפני טען הנאשם כי רצונו זה התגבש עוד לפני התפוצצות פרשת פנאן וללא כל קשר אליה. לדבריו, לכל המאוחר בקיץ 2009 הוא פנה בעניין זה למר מועלם - וזאת לאחר שיחה עם חבר של בנו הלומד ראיית חשבון, שאת שמו לא ציין - אך בינתיים המנוח התאבד ו"לא ניתן היה להגיע להליך של גילוי מרצון" (ר' בפרוטוקול, עמ' 70 שורה 11 ואילך).

41. ב"כ המאשימה עימתה את הנאשם עם אמירותיו בהודעתו ת/1 בדבר פנייה למר מועלם רק "חודש וחצי" לפני החקירה, דהיינו - בהתחשב בכך שההודעה ת/1 נגבתה ביום 4.1.10 - רק לאחר התפוצצות פרשת פנאן. והנה, למרות שהנאשם ציין תקופה של חודש וחצי פעמיים באותה הודעה (לציטוט ר' בפסקה 28 דלעיל), הוא השיב לפני: "אני לא זוכר שאמרתי חודש וחצי" (ר' בפרוטוקול, עמ' 89 שורה 2). לאחר מכן, בלחץ החקירה הנגדית הסתבך הנאשם בתשובות סותרות. תחילה הפנה לעדותו של מר מועלם, לאחר מכן אמר "נגיד שהלכתי בגלל שהוא התאבד" ולבסוף טען "אני אומר לך שלא נכון" (שם, שורה 20 ואילך).

אגב כך יוטעם, כי מר מועלם עצמו לא היה לגמרי חד משמעי בעדותו בנקודה זו. מחד גיסא הוא ציין כי הוא "חושב" שהפנייה של הנאשם אליו בעניין הגילוי מרצון אמנם היתה לפני התפוצצות פרשת פנאן (ר' בפרוטוקול, עמ' 59 שורה 18), אך מיד לאחר מכן הוסיף וציין כי "זה היה די בסמיכות" (שם, שורה 24).

(ג) הפרסומים בעקבות האמור בבקשת המעצר והשחרור:

42. הנאשם סיפר כי הדברים שנכתבו בבקשת המעצר והשחרור אודות כך שהוא השקיע, כביכול, את הכנסותיו מהשיפוט בחו"ל אצל המנוח, גרמו לו לנזק עצום. מדובר בדברים שפורסמו וגרמו ל"רעידת אדמה" תקשורתית, כמו גם להשעייתו המידית של הנאשם מאיגוד הכדורסל ומשיפוט בארץ ובחו"ל. הנאשם ערר על החלטות אלה והוחזר לשיפוט, אך לדבריו נגרם לו נזק נוסף שהתבטא בין השאר בכך שלאחר פרישתו מהשיפוט - בשל גילו - הוא לא קיבל כל תפקיד באיגוד (ר' בפרוטוקול, עמ' 67-68). וכדברי הנאשם: "את אף אחד לא מעניין שסמי בכר לא שילם מיסים. מה שעניין שסמי בכר השקיע אצל מוני פנאן" (שם, בעמ' 77 שורה 22).

43. הנאשם חזר והדגיש כי לא היה כל קשר כספי בינו לבין המנוח, וציין שהגיש תביעה בגין הוצאת לשון הרע נגד עיתונאי מסוים בשל פרסום כזה (ר' בפרוטוקול, עמ' 69 שורה 7 ואילך). בחקירתו הנגדית הוסיף הנאשם וסיפר, כי עיתונאי (אחר) התקשר אליו, בסמוך להתפוצצות פרשת פנאן, "ואמר לי שיש שמועה ששופטים משקיעים אצל מוני פנאן ואני אמרתי לו שאין סיכוי ששופטים משקיעים אצל פנאן שזה סתם סיפור ורוצים לעשות יותר ממה שזה" (שם, עמ' 90 שורה 22).

(3) אחריות הנאשם לעבירה בה הואשם - סיכום הראיות הרלוואנטיות:

44. העולה מן המקובץ עד כאן הוא שהעובדות הבאות הוכחו לפני כדבעי:
בתקופה הרלוואנטית לכתב האישום - בין שנת 2001 לבין שנת 2008 - שימש הנאשם כשופט במשחקי כדורסל רבים שנערכו בחו"ל, וזאת במקביל לעבודתו בישראל כשכיר בחברת החשמל ובאיגוד

הכדורסל.

- בתקופה זו נצמחו לנאשם הכנסות מהשיפוט בחו"ל בכל אחת משנות המס הרלוואנטיות, ובסך הכל בסכום כולל של 850,677 ₪.
 - הנאשם לא דיווח לרשות המיסים על הכנסותיו מהשיפוט בחו"ל, גם לא באופן חלקי.
 - הנאשם תירץ את אי הדיווח בסברות ובתירוצים שונים, הגם שהנאשם הינו אדם בוגר, בעל השכלה אקדמית ומצוי בהוויות העולם. בעדותו בבית המשפט הוסיף הנאשם וטען למעין מנהג של השופטים הבינלאומיים בנושא העלמת ההכנסות ואף רימז לקיומו של קשר שתיקה.
 - הנאשם הגיש דוחות לרשות המיסים אודות הכנסותיו מהשיפוט בחו"ל רק לאחר שנחקר ברשות המיסים. או אז שילם הנאשם את המיסים הנדרשים ממנו. אכן, טוב ויפה עשה הנאשם כאשר שילם את כל שנדרש ממנו, ובדרך זו סילק את מלוא מחדליו, אך עדיין יש בכך כדי ללמד שההיבט המיסויי במקרה דנא כלל אינו שנוי במחלוקת.
 - עוד הוכח לפניי, הגם שכפי שנראה בהמשך מדובר בנסיבות שוליות יחסית, כי הנאשם פתח את חשבון הבנק ביוון (במקביל לסגירת חשבון קודם בבולגריה), ובו קיבל הכנסות משיפוט בחו"ל. הנאשם גם הוציא את אישור התושבות, בשנת 2008, ודאג לשליחתו לגורמים המתאימים ביורוליג.
45. העובדות האמורות הוכחו לפניי כדבעי הן בהודעותיו של הנאשם ברשות המיסים (ת/1 ות/2), הן בעדותו בבית המשפט, והן במוצגים הרלוואנטיים שהוגשו בהסכמה במסגרת תיק המוצגים. יוטעם, כי מטעם המאשימה העידו לפניי גם גב' אורנה קאפח, המשמשת כרכזת בפקיד שומה ת"א 5, ומר מועלם, אך אין בעדויותיהם כדי לגרוע מהקביעות דלעיל ולמעשה ההיפך הוא הנכון.

ג. אחריות הנאשם לעבירה בה הואשם - דיון משפטי והכרעה:

(1) העבירה של מרמה לפי הוראות סעיף 220 לפקודה:

46. הנאשם הואשם לפניי, בכתב האישום, בעבירה של "מרמה, עורמה או תחבולה" בגין העלמת הכנסותיו משיפוט במשחקים בחו"ל (מדובר כאמור בשמונה עבירות, אחת לכל שנת מס).

עבירה זו מוגדרת בהוראות סעיף-קטן (5) לסעיף 220 לפקודה, שנוסחו הינו כלהלן:

220. מרמה וכו'.

אדם אשר במזיד, בכוונה להתחמק ממס או לעזור לאדם אחר להתחמק ממס, עבר אחת העבירות המנויות להלן, דינו - מאסר שבע שנים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין ופי שניים מסכום ההכנסה שהעלים, שהתכוון להעלים או שעזר להעלים, או שני העונשים כאחד; ואלו הן:

(1) **השמיט מתוך דו"ח על פי הפקודה כל הכנסה שיש לכללה בדו"ח;**

(2) **מסר בדו"ח על פי הפקודה אמרה או תרשומת כוזבות;**

(3) **השיב תשובה כוזבת, בעל פה או בכתב, על שאלה שנשאלה, או על דרישת ידיעות שנערכה אליו על פי הפקודה;**

(4) הכין או קיים, או הרשה אדם להכין או לקיים, פנקסי חשבונות כוזבים או רשומות אחרות כוזבות, או שזייף או הרשה לזייף פנקסי חשבונות או רשומות;

(5) השתמש בכל מרמה, עורמה או תחבולה, או הרשה להשתמש בהן;

(6) הציג מסמך כוזב למשלם ההכנסה לצורך מניעת ניכוי מס במקור או הפחתתו.

47. היסוד הנפשי שבעבירה לפי הוראות סעיף 220 הנ"ל נקבע אפוא ברישא לסעיף ומתבטא בדרישה להתנהגות הנעשית "במזיד, בכוונה להתחמק ממס או לעזור לאדם אחר להתחמק ממס". באשר למשמעותם של מונחים אלה, כיוון שהפקודה הינה דבר חקיקה ישן יש לפנות להוראות הפרשנות שבסעיף 90א לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין).

הוראות אלה קובעות, בחלקים הרלוואנטיים לענייננו, כלהלן:

90א. פרשנות הדין בדבר היסוד הנפשי שבעבירה.

בכל מקום בחיקוק שנחקק לפני תחילתו של חוק העונשין (תיקון מס' 39) (חלק מקדמי וחלק כללי), תשנ"ד-1994... ושב היסוד הנפשי שבעבירה בא לידי ביטוי במונח -

(1) "זדון" או "מזיד" - יהיה היסוד הנפשי הדרוש להתהוות העבירה - מודעות כאמור בסעיף 20(א) רישה, ולעניין תוצאת המעשה הנמנית עם פרטי העבירה - גם פזיזות;

(2) "בכוונה" - מקום שהמונח אינו מתייחס לתוצאת המעשה הנמנית עם פרטי העבירה, יתפרש המונח כמניע שמתוכו נעשה המעשה או כמטרה להשיג יעד כפי שנקבע בעבירה, לפי ההקשר;

...

48. הנה כי כן, הדרישה "במזיד" שבסעיף 220 לפקודה אינה אלא דרישה למחשבה פלילית "רגילה", דהיינו: מודעות. בנוסף, בהתחשב בכך שהעבירה לפי סעיף 220 לפקודה אינה דורשת גרימתה בפועל של תוצאה מסוימת, כמו גם בהקשר החקיקתי, ברי כי הדרישה "לכוונה" הינה דרישה למטרה להשגת היעד של התחמקות ממס (או עזרה לאדם אחר בכך).

49. דרישת המטרה הינה, מטבע הדברים, עניין שבלב. לפיכך, בהיעדר הודאה בדבר קיומה - כבענייננו - אין ללמוד על התקיימותה אלא מתוך מכלול נסיבות העניין. בהקשר זה צוין לא אחת בפסיקה, כי נסיבות המלמדות על מטרה כאמור בסעיף 220 לפקודה עשויות להיות, בין השאר:

(א) העלמה של מקור הכנסה שלם - דהיינו העלמה בנסיבות המקשות מאוד על חשיפת העבירה.

(ב) העלמה מתמשכת של הכנסות לאורך שנים ארוכות ורצופות - דהיינו העלמה בנסיבות השוללת את האפשרות שההתנהגות נעשתה מתוך טעות או בהיסח הדעת (לפירוט הנסיבות שנדונו בפסיקה בהקשר זה ר' גיורא עמיר, עבירות מס ועבירות הלבנת הון (מהדורה שיטית, 2014), בעמ' 515 ואילך, והאסמכתאות המאוזכרות שם).

50. עוד יש לשים לב, לעניין פרשנות העבירה לפי הוראות סעיף 220 לפקודה, כי סעיף-קטן (5) - שבפקודה המקורית היה הסעיף-הקטן האחרון - הינו "סעיף עוללות" (או "סעיף סל"). בעוד שסעיפים-

קטנים (1) עד (4) מתארים מעשי מרמה קונקרטיים, סעיף-קטן (5) סוגר את רשימת המעשים בהפללה כללית של כל מעשה "מרמה, עורמה או תחבולה".

וכפי שנקבע בעניין זה בהלכה הפסוקה, כבר לפני שנים רבות:

הסעיף כולו בנוי כמתכונת כלל ופרט וכלל: הרישא קובעת את הכלל של עשייה או חדלה "בזדון ובכוונה להתחמק ממס": הפריטים 1 עד 4 קובעים את הפרט של עשיות או חדלות מסוימות מיוחדות; והפריט 5 קובע כלל של שימוש במרמה, עורמה או תחבולה... לאמור, כל המעשים והמחדלים המפורטים בפריטים 1 עד 4 נעשו או נחדלו בכוונת הזדון האמורה ברישא, ויש בהם (ולו רק על שום הכוונה הזאת!) משום מרמה, עורמה או תחבולה האמורות בפריט 5...

יוצא שלפי פירושו הנכון של סעיף 220, יכול ובדבר שקר יהא משום שימוש במרמה, עורמה או תחבולה, ואין עוד צורך בדבר-מה נוסף; ובלבד שהנאשם השתמש בשקר בזדון, בכוונה להתחמק ממס, ולשם הטעייתן של רשויות המס והערמה עליהן (ר' ע"פ 406/69 ברנדל נ' מדינת ישראל, פ"ד כד (1) 210, 212-213 (1970)).

51. הנה כי כן, התכלית החקיקתית העומדת ביסוד סעיף 220 לפקודה בכלל, וביסוד סעיף-קטן (5) לסעיף זה בפרט, הינה תכלית מרחיבה. תכלית זו נועדה להגן על הערך החברתי של השוויון בנשיאת נטל המס, וזאת באמצעות איסור ומניעת כל התנהגות מודעת של העלמת הכנסות, שנועדה להשיג את המטרה הפסולה של התחמקות ממס אותו חייב הנישום לשלם לפי הוראות הפקודה. יש לזכור, בהקשר זה, כי עבירות המס הן עבירות הקלות לביצוע אך קשות לחשיפה, כאשר ביצוען יכול שיעשה במגוון בלתי מוגבל של דרכים. לפיכך, סעיף 220(5) חובק מגוון רחב מאוד של התנהגויות, ובלבד שבשקר יסודן ושהן נעשו ביודעין ומתוך מטרה להשיג את היעד הפסול של התחמקות ממס.

(2) אחריותו של הנאשם לביצוע עבירה לפי הוראות סעיף 220 לפקודה:

52. על פני הדברים לא יכולה להיות מחלוקת כי הכספים שקיבל הנאשם בגין שיפוט במשחקי כדורסל בחו"ל הינם בגדר "הכנסה" כמשמעותה בהוראות הפקודה. לא זו בלבד שהנאשם-עצמו לא חלק על קביעה ברורה-מאליה זו, אלא שהוא גם הודה בה במפורש במסגרת הדוחות שהגיש לאחר ביצוע החקירה (ר' במסגרת תיקי השומה הרלוואנטים, ת/15 עד ת/22).

53. חרף כל זאת הקדישו ב"כ הנאשם, בסיכומיהם, מקום נרחב לסוגיה וערכו בה ובנגזרותיה דיון ארוך, מרתק - ומיותר לחלוטין. כך, למשל, נערך בסיכומי ההגנה דיון מקיף בשאלה מהו "מקור" ההכנסה המדוברת ומהו סיווגו הנכון (ר' בעמ' 46 לסיכומים ואילך). דא עקא, ששאלת סיווג מקור ההכנסה איננה, כלל ועיקר, רכיב מרכיבי העבירה לפי הוראות סעיף 220(5) לפקודה בה הואשם הנאשם. לפיכך, מדובר בשאלה חסרת כל רלוואנטיות לדיונו כאן, שבעצם העיסוק בה יש כדי להסיט את הדיון לפני ממשלולו הנכון.

54. ברי, אפוא, כי הוכח לפניי כנדרש שהנאשם לא דיווח על הכנסה הטעונה דיווח, כמפורט בעובדות כתב האישום. השאלה היחידה הטעונה הכרעה בנושא האחריות הינה אם כן במישור היסוד הנפשי, דהיינו: האם הנאשם העלים הכנסה הטעונה דיווח במודע, מתוך מטרה להשגת היעד של התחמקות ממס, וכל זאת תוך שימוש "בכל מרמה, עורמה או תחבולה". אף במישור זה, התשובה החיובית לשאלה מתבקשת-מאליה מתוך הנתונים שהוכחו לפניי, כפי שיפורטו בהמשך הדברים. יחד עם זאת, הנאשם

העלה טיעונים ונימוקים שונים בהקשר זה, ועל כן נתחיל את דיונו בהם.

(א) טיעוני הנאשם לשלילת היסוד הנפשי הנדרש בעבירה לפי הוראות סעיף 220 לפקודה:

55. כאמור, הנאשם העלה - הן בחקירותיו ברשות המיסים וביתר שאת בעדותו לפניי ובסיכומים

מטעמו - שלל טיעונים שנועדו להצביע על כך שלא התקיים בדעתו היסוד הנפשי הנדרש בעבירה לפי הוראות סעיף 220(5) לפקודה. כפי שראינו, עיקרם של טיעונים אלה הוא בכך שהנאשם "לא ידע" שעליו לדווח על הכנסותיו משיפוט בחו"ל; שהנאשם סבר כי מדובר ב"תחביב" שאינו טעון מיסוי, ולחילופין שסבר כי מדובר ב"החזר הוצאות" הפטור ממס; וכן שהנאשם ביקש לנקוט מיוזמתו בהליך של גילוי מרצון.

56. על פני הדברים מדובר בטיעונים שאינם אלא תירוצים קלושים ואומללים. טוב אפוא היה עושה

הנאשם לו נמנע מלהעלותם מלכתחילה, בפרט בהתחשב בהשכלתו האקדמית במנהל עסקים, בניסיונו הבינלאומי הרב ובמעמדו המכובד. אכן, דווקא הטיעון שהנאשם סבר כי מדובר, כביכול, ב"החזר הוצאות", מלמד על קלישות טיעוניו במישור היסוד הנפשי; וזאת אף בהתעלם מכך שהוא-עצמו אישר כי לא נשא בהוצאות הטיסות למשחקים או האירוח בבתי מלון (ר' בפסקה 39 דלעיל). הטעם לכך הוא שבטיעון בדבר "החזר הוצאות" יש כדי ללמד שהנאשם היה מודע היטב - ובזמן אמת - לעקרונות היסוד של המיסוי, דהיינו: שמס הכנסה מוטל רק על הכנסה שנוכח ממנה ההוצאות, וממילא שהנאשם היה מודע היטב לחובתו לדווח על הכנסותיו. פשיטא, כי לו היה הנאשם מדווח על הכנסותיו הוא היה זכאי לנכות מהן הוצאות מוכרות; אך אין בכך כדי לפטור אותו, כביכול, מחובת הדיווח.

57. כזכור, בהקשר זה - של הסברה הנטענת כי מדובר בהחזר הוצאות הפטור ממס - חל שינוי

בגרסת הנאשם: בעוד שבחקירותיו ברשות המיסים דיבר הנאשם על התייעצות שערך עם עצמו, בינו לבינו, בעדותו בבית המשפט חזר הנאשם שוב ושוב על הטענה שדובר במעין-מנהג של כלל השופטים הבינלאומיים בישראל ואף רימז על קיומו של קשר שתיקה בעניין. לא ניתן לפניי הסבר מדוע הגרסה המאוחרת האמורה לא הועלתה על ידי הנאשם כבר במהלך החקירה, אך יש לציין כי הגרסה המאוחרת משתלבת הן עם דבריו של א"ז (ר' בפסקה 81 להלן) והן עם העובדה שכל השופטים שהעידו לפניי הודו - מי בחצי פה ומי בפה מלא - כי הם אמנם העלימו את הכנסותיהם מהשיפוט בחו"ל. זאת, למעט שופט הכדורסל הבינלאומי טוד וורניק, שנתגלה כמעין "צדיק אחד" (לפחות מבין השופטים שהעידו בבית המשפט. וורניק גם העיד שכלל לא זומן לחקירה ברשות המיסים. ר' בפרוטוקול, עמ' 119 שורה 18 ואילך).

58. מכל מקום, וזו הנקודה החשובה כאן, בשתי גרסאותיו הנ"ל של הנאשם אין ולא כלום. ברי, כי

בהתייעצות עצמית כביכול - כמו גם במחשבות שבלב כי מדובר ב"תחביב" - אין כדי לפטור נישום מחובת דיווח לרשות המיסים על הכנסותיו. לעומת זאת, אם אי הדיווח אמנם נבע ממנהג-שבקריצת-עין שבין כלל השופטים הבינלאומיים - וקיים יותר מספק סביר שכך אמנם היה - המצב אף חמור בהרבה, שכן יש בו כדי להצביע על מרמה מתוכננת ומאורגנת, ולו בדרך של "אל תשאל שאלות".

59. עוד יש לציין, כי גם בטענותיו של הנאשם בדבר כוונותיו לפנות לרשות המיסים בהליך של "גילוי

מרצון" בעניין הכנסותיו משיפוט בחו"ל - כוונות שאותן לא מימש עד לחקירתו - אין כדי לאיין את היסוד הנפשי הנדרש בעבירה. כזכור, גם בהקשר זה חל שינוי בגרסת הנאשם: בעוד שמגרסתו בחקירותיו ברשות המיסים עולה כי כוונתו האמורה התגבשה רק לאחר התפוצצות פרשת פנאן, בעדותו בבית

המשפט ביקש הנאשם לטעון שהדבר קרה זמן ניכר לפני כן וללא כל קשר לפרשת פנאן. ואולם, כך או כך - ובעניין זה מקובלת עליי טענת ב"כ המאשימה כי קשה מאוד לקבל את גרסתו המאוחרת של הנאשם - אין בכך כדי להעלות או להוריד. גם אם הנאשם ביקש מיוזמתו לפנות לרשות המיסים ולדווח על הכנסותיו האמורות, אין בכך כדי לאיין - בדיעבד ולאחר השלמת ביצוע העבירות - את היסוד הנפשי אשר התקיים בשעת ביצוע העבירות (ר' והשווה להוראות סעיף 28 סיפא לחוק העונשין, המסייגות את תחולתו של פטור עקב חרטה כאשר מדובר בעבירה שביצועה הושלם).

(ב) אחריותו של הנאשם לביצוע עבירה לפי הוראות סעיף 220 לפקודה - סיכום והכרעה:

60. במהלך שמיעת הראיות לפניי הוכח אם כן, כדבעי, כי הנאשם העלים את הכנסותיו מהשיפוט בחו"ל בנסיבות הבאות:

- (I) העלמה של מקור הכנסה שלם, שהינו מקור מחוץ לישראל - כלומר, העלמה בנסיבות המקשות מאוד על הרשויות בישראל לגלות את מקור ההכנסה.
- (II) העלמה מתמשכת של הכנסות, לאורך שנים ארוכות ורצופות, כאשר מדובר בהכנסה של סכומי כסף נכבדים - כלומר, העלמה בנסיבות שהצטברותן יחד שוללת כל אפשרות לטעות חד פעמית של המבצע, או אי הבנה מצידו בדבר מהות או טיב אי הדיווח.
- (III) מבצע שהינו בעל השכלה אקדמית, בין השאר במנהל עסקים, ובעל ניסיון רב בחו"ל וממילא בהתנהלות בינלאומית - כלומר, מבצע שלא ניתן לקבל ממנו נימוקים מופרכים של "לא ידעתי" כתירוץ להפרת נורמות בסיסיות, הידועות לכל, באופן חוזר ונשנה ובמשך שנים ארוכות.
- (IV) פתיחת חשבון הבנק בחו"ל והוצאת אישור התושבות.

61. די באמור בשלושת הסעיפים הראשונים, המנויים לעיל, על מנת להוכיח, במידת הוודאות הנדרשת בפלילים, כי בהעלמת הכנסותיו משיפוט בחו"ל פעל הנאשם בדרך של שקר מודע, מתוך מטרה להתחמק ממס. די אפוא בראיות המוכיחות נסיבות אלה על מנת להוכיח את קיומו של היסוד הנפשי הנדרש בעבירה לפי הוראות סעיף 220(5) לפקודה, בה הואשם הנאשם, וכך אני קובע.

62. ב"כ המאשימה טענה לפניי, בהקשר זה, לחשיבות רבה של הנסיבות המנויות בסעיף (IV) הנ"ל, דהיינו: פתיחת חשבון הבנק בחו"ל והוצאת אישור התושבות. לשיטתה, נסיבות אלה מלמדות על המרמה, העורמה או התחבולה בהן נקט הנאשם, ואף מצביעות על חומרת התנהלותו בהשוואה לשופטים האחרים. ואולם, אין בידי לקבל טענות אלה:

באשר לפתיחת החשבון בחו"ל - ובעניין זה יש להעיר כי בכתב האישום מצוינים שני חשבונות, הגם שהם לא היו פעילים במקביל - מדובר בפתיחת חשבון על שמו של הנאשם, שבעצם פתיחתו אין משום עבירה. בנסיבות אלה, ספק אם בקבלת ההכנסה לחשבון בחו"ל יש משום מרמה מיוחדת - בהשוואה למשל לקבלתה "במזומן ביד" - ואף ניתן לטעון שיש בה דווקא משום השארת "עקבות" רבים יותר מאשר בדרך של קבלת מזומנים.

באשר לקבלת אישור התושבות - מקובל עליי טיעון ב"כ המאשימה כי מדובר בראייה התומכת במסקנה שהיסוד הנפשי בעבירה לפי סעיף 220(5) לפקודה אמנם הוכח בעניינו של הנאשם כדבעי. יחד עם זאת, לא מדובר בנסיבה משמעותית או חיונית, שכן, כאמור, קיומו של היסוד הנפשי הוכח לפניי

די והותר ביתר הנסיבות שפורטו לעיל. לא זו אף זו: אישור התשובות הוצא על ידי הנאשם רק בשנת 2008, דהיינו רק לקראת תום התקופה הרלוואנטית לכתב האישום. אישור זה מתייחס אפוא רק לשמינית מתקופת כתב האישום ועל כן בכל מקרה מגבש אינדיקציה ראייתית חלשה למדי באשר לקיומו של היסוד הנפשי שהתקיים במחשבתו של הנאשם בעת ביצוע עיקר העבירות.

63. לענין הנסיבות של פתיחת חשבון הבנק בחו"ל והוצאת אישור התשובות יש להעיר עוד, כי בכל מקרה הן אינן יכולות ללמד על חומרה מיוחדת בעניינו של הנאשם בהשוואה לשופטים האחרים, שכן כפי שנראה בהמשך מדובר בנסיבות שלא נחקרו כלל - או למצער לא נחקרו באופן מלא - בעניינם של השופטים האחרים.

64. המסקנה המתבקשת מכל האמור עד כאן הינה, אם כן, כי אחריות של הנאשם לעבירה שבה הוא הואשם בכתב האישום הוכחה לפניי כנדרש, וזאת הן במישור היסוד העובדתי והן במישור היסוד הנפשי.

טענת הנאשם לקיומה של הגנה מן הצדק:

ד.

65. במהלך שמיעת הראיות העלה הנאשם טענה להגנה מן הצדק, שכאמור הועלתה גם בבקשה המקדמית, וזאת בהתאם לאפשרות שניתנה לו במסגרת החלטת כב' השופטת ברק-נבו אשר דחתה את הבקשה המקדמית.

טענת ההגנה מן הצדק - כפי שנטענה לפניי - מתמקדת אף היא בטענה לאכיפה ברחיקת אף משתרעת גם על דרך התנהלות החקירה. נדון אפוא בהיבטים אלה בנפרד, תוך שנתחיל דיונונו ברקע המשפטי הרלוואנטי.

הגנה מן הצדק ואכיפה ברחיקת אף - המסגרת הנורמטיבית:

(1)

66. ה"הגנה מן הצדק" - כהגנה מפני אחריות פלילית באותם מקרים שבהם ניהול ההליך נגד הנאשם נוגד עקרונות צדק בסיסיים - פותחה במשפטנו במסגרת ההלכה הפסוקה. בתחילת הדרך דובר בהגנה בעלת היקף מצומצם ביותר:

המבחן הקובע, כפי שאני רואה לאמצו, הוא מבחן ה"התנהגות הבלתי נסבלת של הרשות", היינו התנהגות שערורייתית, שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם... המדובר במקרים שבהם המצפון מזדעזע ותחושת הצדק האוניברסלית נפגעת, דבר שבית-המשפט עומד פעור פה מולו ואין הדעת יכולה לסובלו. ברי כי טענה כגון זו תעלה ותתקבל במקרים נדירים ביותר, ואין להעלותה כדבר שבשגרה ובענייני דיומא סתם... (ע"פ 2910/94 יפת נ' מדינת ישראל, פ"ד נ (2) 370, 221 (1996)).

67. עם זאת, בהמשך הדרך הורחבה ההגנה. בין השאר נקבע כי אין לשלול את האפשרות, שהפגיעה בתחושת הצדק וההגינות תיוחס לאו דווקא להתנהגות שערורייתית של הרשויות, הגם שצוין כי מצב דברים כזה אינו צפוי להתרחש אלא במקרים חריגים ביותר (ר' ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט(6) 776, 807 (2005); להלן - הלכת בורוביץ).

במסגרת הלכת בורוביץ גם עמד בית המשפט העליון על כך שההכרעה בשאלת תחולתה של ההגנה מן הצדק צריכה לשקף איזון נאות בין מכלול הערכים, העקרונות והאינטרסים השונים הכרוכים בקיומו של ההליך הפלילי. לצורך עריכתו של איזון זה קבע בית המשפט מבחן תלת-שלבי, שתמציתו בבחינה, מחד גיסא, אם הפגמים

שנפלו בהליך נגד הנאשם מביאים למסקנה שבקיומו של ההליך יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגנות, ומאידך גיסא, אם ניתן לרפא את הפגמים באמצעים מתונים ומידתיים יותר מאשר ביטולו של כתב אישום (שם, עמ' 807-808).

68. במקביל לפיתוחה של ה"הגנה מן הצדק" הכירה פסיקתנו גם בטענת הגנה בגין "אכיפה בררנית", וזאת בנסיבות שבהן הרשות הפלגה בהעמדה לדין בין בני אדם דומים או בין מצבים דומים, דהיינו: בנסיבות שבהן ננקטה הפליה במסגרת "קבוצת השוויון" הרלוואנטית (ההלכה נקבעה לראשונה בבג"צ 6396/96 **זקין נ' ראש-עיריית באר-שבע**, פ"ד נג (3) 289 (1999); להלן - הלכת **זקין**).

יחד עם זאת, במהלך השנים שחלפו מאז הלכת **זקין** נוצר נוהג פסיקתי של בחינת טענות בדבר אכיפה בררנית במסגרת המשפטית של ההגנה מן הצדק, או כמעין תת-קטגוריה של ההגנה מן הצדק, חרף ביקורת שנמתחה על נוהג זה. על פי טענת הביקורת, ההגנה מן הצדק עוסקת בעיקרה בהתנהלות שערורייתית או פסולה של הרשות, בעוד שמרכז הכובד בטענה לאכיפה בררנית הוא בתוצאה המפלה ולא בכוונה להפלות (ר' מיכל טמיר, **אכיפה סלקטיבית** (תשס"ח-2008), בעיקר בפרק הרביעי). ואולם, נוהג הפסיקה לא השתנה, הגם שהוטעם כי כאשר מדובר בטענה לאכיפה בררנית די לנאשם בהוכחת התוצאה המפלה (ר' ע"פ 8551/11 **סלכני נ' מדינת ישראל** (2012), בפסקה 21 לפסק הדין; ע"פ 6328/12 **מדינת ישראל נ' פרץ** (2013), בפסקה 23 לפסק הדין (להלן - הלכת **פרץ**)).

69. ככל ההגנה אחרת, אף בהגנה מן הצדק נטל ההוכחה מוטל על הנאשם. נטל זה הינו נטל כבד כשמדובר בטענה לאכיפה בררנית, משום שרשויות התביעה נהנות מהחזקה בדבר חוקיות או תקינות מעשה המנהל (presumption of regularity). לפיכך, "**מי שמעלה נגד החלטת הרשות טענה של אכיפה בררנית, ולכן הוא מבקש לפסול את ההחלטה, עליו הנטל להפריך חזקה זאת. הדעת נותנת כי רק במקרים נדירים ניתן יהיה להפריך את החזקה ולהוכיח אכיפה בררנית**" (ר' בהלכת **זקין**, בעמ' 307). לא זו אף זו: כפי שנפסק בהלכת **בורוביץ**, בעת הדיון בהגנה מן הצדק על בית המשפט לערוך איזון בין מכלול האינטרסים הכרוכים בהליך הפלילי, לרבות חומרתהעבירה מואשם הנאשם. מכאן, שכאשר מדובר בעבירות חמורות מסוג פשע - כבעניינו - הנטל המוטל על נאשם הטוען לאכיפה בררנית הינו כבד אף יותר.

70. ברבות השנים נדרש גם המחוקק לסוגיית ההגנה מן הצדק. בסופו של דבר, בשנת 2007 תוקן החסד"פ ובמסגרת סעיף 149, שעניינו ב"טענות מקדמיות" אותן רשאי הנאשם לטעון לאחר תחילת המשפט, הוסף סעיף-קטן (10) שעניינו בהגנה מן הצדק. על פי הוראותיו של סעיף-קטן זה, הנאשם רשאי לטעון, במסגרת טענותיו המקדמיות, כי "**הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגנות משפטית**".

המחוקק לא הכיר, אפוא, בטענה של אכיפה בררנית כטענה עצמאית ונפרדת מהטענה להגנה מן הצדק. יחד עם זאת, הנוסח הנ"ל, אותו קבע המחוקק להגנה מן הצדק, משתלב במגמה המרחיבה שהסתמנה בפסיקה ואינו מגביל את תחולת ההגנה - בהקשר של טענה לאכיפה בררנית - רק לאותם מקרים קיצוניים ויוצאי דופן בהם הוכחה התנהגות שערורייתית או בלתי נסבלת של הרשות (ר' בהקשר זה י' נקדימון, **הגנה מן הצדק** (מהדורה שנייה, תשס"ט-2009), עמ' 398 ה"ש 70).

טענת ההגנה לאכיפה בררנית - הנסיבות והראיות הרלוואנטיות:

(2)

(א) הנסיבות שהובררו במסגרת פרשת התביעה:

71. כפי שצוין בפתח הכרעת הדין, הטענה לאכיפה בררנית הועלתה על ידי ההגנה מיד בתחילת ההליך. בתגובתה לבקשה המקדמית בטענה זו כללה המאשימה - בעקבות הנחיית כב' השופטת ברק-נבו - את הטבלה המקורית, שבה כאמור מצוינים שמותיהם של **תשעה שופטים בינלאומיים** (לא כולל הנאשם) שנחשדו בהעלמת הכנסותיהם משיפוט בחו"ל.

כזכור, השופט לו יוחס סכום ההעלמה הגבוה ביותר בטבלה המקורית היה מ"ב, שלו יוחסה העלמת הכנסה בסכום כולל של 328,404 ₪, דהיינו כשליש מהסכום שיוחס לנאשם. ליתר השופטים שצוינו בטבלה המקורית יוחסו סכומי העלמה קטנים בהרבה, כאשר רק ביחס לשלושה נוספים (ד"ד; ס"ש; ר"ו) דובר בסכומים שמעל 100,000 ₪. לגבי מספר שופטים נוספים, ששמותיהם צוינו על ידי ההגנה, נטען כי מדובר בהכנסות נמוכות מאוד.

72. בשלב מאוחר יותר, עובר להגשת תיק המוצגים, הוצהר מטעם המאשימה כי לרשימת השופטים הבינלאומיים שבטבלה המקורית יש להוסיף את שופט הכדורגל הבינלאומי א"י, שסכום העלמת ההכנסה שיוחס לו היה בסך כולל של 751,235 ₪ (ר' בפסקה 17 דלעיל). לאחר שהועבר התיק לשמיעה לפני הסבירה ב"כ המאשימה (דהיום) כי בזמנו נערכה על ידי הפרקליטות אבחנה בין שופטי הכדורסל לבין שופטי הכדורגל, משום שהפרשה החלה בשופטי הכדורסל, כאשר א"י הינו כאמור שופט כדורגל.

עוד טענה ב"כ המאשימה כי עניינו של א"י קל מזה של הנאשם, משום שאצל א"י התקיים ספק-גילוי-מרצון, וכן שהוא לא פתח חשבון בנק בחו"ל ולא הוציא אישור תושבות. לפיכך, כך טענה ב"כ המאשימה, אין בעניינו של א"י כדי לשנות מהתוצאה אליה הגיעה בזמנו כב' השופטת ברק-נבו על יסוד הנתונים שבטבלה המקורית. ב"כ הנאשם טען, מצידו, כי ההגנה היא שהעלתה את שמו של א"י בפני הפרקליטות והוסיף וטען שכיום ידוע להגנה כי מדובר במספר רב בהרבה של שופטים בינלאומיים, דהיינו: 35 שופטים שנחקרו (ר' בפרוטוקול, עמ' 16-15).

73. בעקבות טיעוני ההגנה הנ"ל ערכה ב"כ המאשימה בירור נוסף, שבמהלכו התברר כי מדובר בקבוצה של **32 שופטים בינלאומיים** (כולל הנאשם). בנסיבות אלה הוריתי לב"כ המאשימה להכין טבלה מעודכנת, בה יכללו כל השופטים הידועים לפרקליטות, אשר תכלול גם התייחסות לנסיבות של פתיחת חשבון בחו"ל והוצאת אישור תושבות, נסיבות שאותן ראתה ב"כ המאשימה כמבדלות את עניינו של הנאשם לחומרה. לבקשת ב"כ המאשימה התרתי לה שלא לציין את שמותיהם של השופטים המדוברים. בעקבות החלטה זו הגישה ב"כ המאשימה, בתום פרשת התביעה, את הטבלה שסומנה ת/29 (להלן - הטבלה המעודכנת). באשר לאי ציון השמות בטבלה יש להעיר, כי מרבית השופטים אליהם מתייחסת הטבלה המעודכנת זומנו כעדי הגנה כך שבסופו של דבר שמותיהם נחשפו במהלך המשפט.

74. הטבלה המעודכנת כוללת 32 שופטי כדורסל וכדורגל בינלאומיים, כולל הנאשם. הטבלה כוללת שבע עמודות, שתוכן כלהלן:

(א) סכום ההעלמה - מהכבד אל הקל.

(ב) תוצאות ההליך - לגבי כמעט כל השופטים מדובר בכופר.

- (ג) סכום הכופר.
- (ד) השנים בהן בוצעה עבירה.
- (ה) סעיף העבירה.
- (ו) חשבון בנק בחו"ל - לגבי שלושה שופטים מצוין "כן", לגבי ארבעה נוספים "לא", ולגבי כל השאר לא מצוין דבר.
- (ז) תשלום בבנק בארץ - לגבי שישה שופטים מצוין "כן". לגבי כל השאר מצוין "לא ידוע" או לא מצוין דבר.

75. התמונה העובדתית העולה מהטבלה המעודכנת הינה שונה, מהותית, מזו העולה מהטבלה המקורית, בכל הנסיבות שלהלן:

ראשית, השופט הראשון המופיע בטבלה המעודכנת אחרי הנאשם הינו השופט א"י, שכבר אוזכר לעיל, אשר סכום ההעלמה המיוחס לו היה בסכום כולל של 751,235 ₪, דהיינו: סכום שהינו קרוב למדי לסכום ההעלמה המיוחס לנאשם. בנוסף, הטבלה כוללת 12 שופטים (לא כולל הנאשם) שסכום ההעלמה המיוחס להם הינו משמעותי, ועולה על 100,000 ₪. מתוך שופטים אלה, אצל חמישה (כולל א"י) מדובר בסכום העלמה של מעל 300,000 ₪, ואצל שלושה נוספים - מעל 200,000 ₪ (אחד משלושה אלה הוא ד"ד, שגם הופיע בטבלה המקורית). הטבלה המעודכנת אמנם כוללת גם שופטים שסכום ההעלמה המיוחס להם הינו נמוך יחסית. יחד עם זאת, רק אצל שלושה שופטים מדובר בסכום הנמוך מ-30,000 ₪.

שנית, בעניין משך ביצוע העבירות ומהות העבירה המיוחסת, עניינם של כל 31 השופטים הנוספים דומה אם לא זהה ממש לזה של הנאשם:

באשר **למשך הביצוע** - אצל כל השופטים מדובר בתקופות של מספר שנות מס רצופות, כך שאצל כולם מדובר בביצוע עבירה חוזר ונשנה לאורך שנים רצופות. יתר על כן, אצל חלק מהשופטים מדובר בתקופה הדומה מאוד לזו שבגינה הואשם הנאשם, שהינה כאמור תקופה של שמונה שנות מס רצופות, משנת 2001 ועד לשנת 2008.

באשר **לעבירה המיוחסת** - אצל כל השופטים מדובר בעבירה של מרמה לפי הוראות סעיף 220 לפקודה, למעט שופטים בודדים שהעמדה הושארה ריקה בעניינם. הטבלה אינה מציגת את הסעיף-הקטן הרלוואנטי מתוך סעיף 220 לפקודה, אך יש להניח כי מדובר בסעיף הסל, המיוחס כאמור לנאשם, דהיינו: סעיף-קטן (5). מכל מקום, דרישת היסוד הנפשי של התנהגות מודעת מתוך מטרה להתחמק ממס - המייחדת את העבירות לפי הוראות סעיף 220 לפקודה - מוגדרת ברישא לסעיף הנ"ל ועל כן היא זהה בכל חלופותיו.

שלישית, בעניינם של 28 שופטים ננקט הליך של כופר, ובעניינם של שניים נוספים תיק החקירה נסגר מחוסר עניין לציבור. על פי האמור בטבלה המעודכנת, נגד שופט אחד (בנוסף לנאשם) הוגש כתב אישום. מדובר, כמסתבר, בשופט שנגדו הוגש כתב אישום בגין עבירות מס שונות, אשר במסגרתו הוא גם הואשם בהעלמת הכנסות משיפוט בחו"ל בסכום כולל של 30,636 ₪ (סכום המדורג במקום 29, כמעט בסוף הטבלה). ואולם, במסגרת הסדר טיעון שנערך עם שופט זה נמחקו העבירות בהן הוא הואשם בגין הכנסותיו משיפוט בחו"ל (ר' דברי ב"כ המאשימה בפרוטוקול, עמ' 62 שורה 14 ואילך). מכאן, שבסופו

של יום הנאשם הינו **השופט היחיד** מבין כל 32 השופטים הבינלאומיים, שנחקרו במסגרת פרשת השופטים, אשר מתבקשת הרשעתו בפלילים בגין העלמת הכנסותיו משיפוט בחו"ל.

רביעית, הטבלה המעודכנת אינה כוללת עמודה המתייחסת לנסיבה של הוצאת אישור תושבות. בסיפא לטבלה מופיעה הערה, בה נאמר כי דוחות גמר החקירה והרישומים במחשב **אינם** כוללים התייחסות לעניין זה. באשר לנסיבה של פתיחת חשבון בנק בחו"ל, הטבלה אמנם כוללת עמודה, אך הנתונים המופיעים בעמודה הינם חלקיים מאוד. מכאן ניתן ללמוד, לכאורה, שהנסיבות של אישור תושבות ופתיחת חשבון בנק בחו"ל - שכאמור לשיטת ב"כ המאשימה מבדלות לחומרה את עניינו של הנאשם מיתר השופטים - כלל לא נחקרו (בעניין אישור התושבות), או נחקרו באופן חלקי ביותר (בעניין פתיחת חשבון בנק בחו"ל).

(ב) הראיות שהובאו במסגרת פרשת ההגנה:

76. במסגרת פרשת ההגנה העידו הנאשם ועדים נוספים רבים, ובהם מרביתם של השופטים המופיעים בטבלה המעודכנת. מעדויותיהם של שופטים אלה עולה בבירור כי עניינם דומה מאוד לעניינו של הנאשם בעיקר הנסיבות הרלוואנטיות, כפי שיפורט להלן.

(1) טיעונים במישור היסוד הנפשי הנדרש בעבירה לפי הוראות סעיף 220 לפקודה:

77. השופטים הבינלאומיים, שנתבקשו להסביר בעדויותיהם מדוע לא דיווחו על הכנסותיהם משיפוט בחו"ל, העלו טיעונים דומים מאוד לאלה שהעלה הנאשם. כך, השופט (קוון) ש"ד, שתיאר את עיסוקו העיקרי כחוקר פלילי בצבא, אמר כי מדובר ב"**הובי**" (ר' בפרוטוקול, עמ' 146 שורה 1); השופט (קוון) נ"ד, שהעיד כי הוא עובד כשכיר בקייטרינג ומשמש כ"**שופט כדורגל כתחביב**" (שם, עמ' 169 שורה 27); ושופט הכדורסל מ"ה, שהוסיף:

הטעות שלנו היתה שלקחנו את הכדורסל כתחביב וזה התחיל להביא כמה גרושים ואי אפשר לקנות מזה דירות וכל אחד בכמות המשחקים שהוא יצא לעצמו כמובן ואמרתי אז נעשה בצד, כחיסכון, לא יודע... (ר' בפרוטוקול, עמ' 179 שורה 27 ואילך).

78. שופטים אחרים תיארו את הכנסותיהם כ"החזר הוצאות". כך שופט הכדורסל הבינלאומי ס"ש, שתואר כ"שופט בכיר" ועורך-דין במקצועו, העיד כלהלן:

...היה לי ברור שהיה צריך להגיש חובות (צ"ל "דוחות") כי זו חו[ב]ה שידועה לכולם, ההכנסה משיפוט מבחינתי באותה עת התאינה או התקזזה עבור השהות שלי בחו"ל, והאש"ל שהייתי צריך לקבל. לשאלתך, זה משהו שהיה לי בראש...

עד שנת 2008 עבדתי ברמה של 300-400 יורו למשחק, מבחינתי זה היה מתקזז עם האש"ל... (ר' בפרוטוקול, עמ' 111 שורה 5 ואילך).

79. בנוסף, ר"ו - ששימש כמשקיף בינלאומי, כיהן תקופה מסוימת כיו"ר איגוד השופטים ובמקביל עבד בתפקיד ניהולי בכיר בחברת אל על - טען "**למיטב ידיעתי זה לא נעשה**" (כלומר השופטים הבינלאומיים לא דיווחו על הכנסותיהם - ש.א.). **כי לא ראינו בזה הכנסה. ראינו בזה החזר**" (ר' בפרוטוקול, עמ' 144 שורה 10). ר"ו הוסיף ותירץ כי מבחינתו דובר בהוצאה משום ש"זה לא היה

קרוב אפילו ליום השתכרות שלי. אף ד"ד, ששימש בתקופה הרלוואנטית כמשקיף וניהל במקביל עסק משפחתי, הלן על כך ש"ההפסד הוא הרבה יותר (מההכנסה - ש.א.)" (ר' בפרוטוקול, עמ' 118 שורה 5).

80. לא למותר לציין, כי לשלושת השופטים הנ"ל יוחסו העלמות הכנסה משיפוט בחו"ל בסכומים נכבדים:

ד"ד - יוחסה העלמת הכנסה בסכום כולל של 296,000 ₪, בשנות המס 2003 עד 2008, ועניינו הסתיים בתשלום כופר בסך של 88,000 ₪ (מס' 7 בטבלה המעודכנת). יש לציין כי ד"ד פתח חשבון בנק ביוון, בעזרתו של אותו מר בקליס פאנאיטיס שכאמור סייע גם לנאשם (ר' בפסקה 25 דלעיל וכן עדותו של ד"ד בפרוטוקול, עמ' 117 שורה 19), וכמו הנאשם אף הוציא אישור תושבות בסיועו של מר מועלם, כפי עדותו של זה האחרון (ר' בפרוטוקול, עמ' 52 שורה 4 ואילך).

ס"ש - יוחסה העלמת הכנסה בסכום כולל של 169,742 ₪, בשנות המס 2000 עד 2007, ועניינו הסתיים בתשלום כופר בסך של 48,125 ₪ (מס' 10 בטבלה המעודכנת).

ר"ו - יוחסה העלמת הכנסה בסכום כולל של 126,889 ₪, בשנות המס 2001 עד 2009, ועניינו הסתיים בתשלום כופר בסך של 40,000 ₪ (מס' 11 בטבלה המעודכנת).

81. השופט א"ז - עוזר שופט בינלאומי בכדורגל - טען גם כן כי דובר ב"החזר הוצאות" גרידא. הוא אף רימז לקיומו של קשר שתיקה בין השופטים הבינלאומיים, בכל הקשור להכנסותיהם משיפוט בחו"ל, שבמסגרתו "לא שואלים שאלות"; וכדבריו:

קיבלתי סכום כסף שאני רואה אותו כהחזר הוצאות. כשמוניתי לעוזר שופט בינלאומי... לא הייתי הראשון שמונה לתפקיד זה, היו לפני ויהיו אחרי. הנוהל היה אותו נוהל וההתנהלות אותה התנהלות ובמירכאות ירשתי את זה מוותיקים ממני שקיבלו את אותו התשלום באותה הצורה ולכן לא שאלתי שאלות, אולי הייתי צריך... (ר' בפרוטוקול, עמ' 165 שורה 28 ואילך).

יש להעיר, כי הגם שא"ז טען שמדובר ב"החזר הוצאות", הוא אישר כי לא היה מעורב ב"כל הפרוצדורה שמסביב למשחק" - כולל רכישת כרטיסי הטיסה והזמנת בתי המלון - וכדבריו: **"סודר הכל בשבילי"** (שם, עמ' 165 שורה 25). גם שופטים נוספים אמרו דברים דומים (ר' דברי ג"ע בעמ' 105 שורה 2; ודברי ר"ו בעמ' 143 שורה 22 ואילך).

82. א"י - שופט הכדורגל הבינלאומי שכזכור יוחסה לו העלמה של הכנסות בסכום המתקרב לזה שיוחס לנאשם - טען כי שופטי הכדורגל סברו שהתאחדות הכדורגל מנכה להם מס במקור על הכנסותיהם מהשיפוט בחו"ל, וזאת במסגרת המשכורת שהם היו מקבלים ממנה (ר' בפרוטוקול, עמ' 129 שורה 22; עמ' 133 שורה 5 ואילך).

דא עקא, שא"י אישר כי ההכנסות משיפוט בחו"ל לא קיבלו ביטוי בתלוש המשכורת שאותו הוא קיבל (שם, עמ' 129 שורה 24), וכמעט למותר לציין כי סברה אודות ניכוי מס בגין הכנסה שכלל לא קיבלה ביטוי בתלוש המשכורת הינה סברה חסרת שחר. אף דבריו של א"י אודות מעין "סברה משותפת" של כלל שופטי הכדורגל הבינלאומיים משתלבים עם דבריו הנ"ל של א"ז, אשר מלמדים על הוויה בה "לא שואלים שאלות", ומדגישים את המסקנה בדבר העלמה מודעת של הכנסות.

83. עוד יש לציין כאן, כי ב"כ המאשימה ביקשה לאבחן את עניינו של א"י לכף קולה - בהשוואה

לנאשם - בכך שאצל א"י התקיים ספק-גילוי-מרצון (ר' בפסקה 72 דלעיל). דא עקא, שא"י העיד לפני כי פנה לרשות המיסים בבקשה לגילוי מרצון רק כעשרה ימים לפני שזמן לחקירה (בסביבות יום 20.1.10). דהיינו: א"י פנה לרשות המיסים לא רק לאחר התפוצצות פרשת פנאן אלא גם לאחר הפרסומים הנרחבים אודות חקירתו של הנאשם דנא (שהחלה ביום 4.1.10). א"י עצמו אף אישר, בהגנותו, כי פנה לרשות המיסים רק לאחר שעניינו של הנאשם עלה לכותרות (ר' בפרוטוקול, עמ' 129 שורה 1).

מכאן, שלא זו בלבד שבענינו של א"י אין עסקין ב"גילוי מרצון", אלא שפנייתו של א"י לרשות המיסים נעשתה רק לאחר פרסומים בולטים אודות חקירת שופט בינלאומי בגין העלמת הכנסות משיפוט בחו"ל. כלומר, פנייתו של א"י לרשות המיסים נעשתה רק לאחר שהיה לו ברור כי שופטים בינלאומיים נחקרים או עומדים להיחקר על הכנסותיהם בחו"ל, והיא רחוקה מאוד מ"גילוי מרצון" כדין.

84. עינינו הרואות, אם כן, כי השופטים הבינלאומיים הנוספים, שהיוו את רוב רובם של השופטים הבינלאומיים בתקופה הרלוואנטית, העלו נימוקים ותירוצים זהים לאלה שהעלה הנאשם - החל בטענה של "תחביב", עבור בטענה אודות "החזר הוצאות" וכלה בטענה בדבר "גילוי מרצון"-כביכול. במסגרת הדיון בענינו של הנאשם כבר ראינו שמדובר בתירוצים אומללים וחסרי יסוד, שבכל אחד מהם לחוד וגם בקיבוצם יחד אין כדי לפטור מאחריות לעבירה לפי הוראות סעיף 220 לפקודה; וברי כי בענין זה אין כל הבדל בין הנאשם לבין עמיתיו לשיפוט הבינלאומי. בין אם דובר בהתנהגויות עצמאיות של השופטים הבינלאומיים השונים - וקל וחומר אם דובר בקשר שתיקה בין כולם, ולו בדרך של "אל תשאל שאלות" - פשיטא כי דובר בהתנהגות שיסודה בשקר מודע, מתוך מטרה להתחמק ממס.

(II) נסיבות חומרה זהות ואף חמורות מאלה שהתקיימו בענינו של הנאשם:

85. על פני הדברים הדעת נותנת, כי כאשר עסקין בשופט כדורסל או כדורגל, המוסמך לשפוט בחוץ-לארץ מטעם איגודי הספורט הבינלאומיים הרלוואנטיים, מדובר באדם בעל יכולות לא מבוטלות, הבקיא ומנוסה בהליכות עולם. ואכן, "מצעד השופטים" בבית המשפט אישר הנחה ברורה-מאליה זו, כאשר הוברר שרוב רובם של השופטים הבינלאומיים עוסקים בתפקידים ובמקצועות נכבדים, בין כשכירים ובין כעצמאים.

86. כפי שכבר צוין במסגרת הדיון באחריותו של הנאשם, כאשר עסקין בהעלמת מקור הכנסה שלם, שבו מתקבלים סכומים משמעותיים לאורך שנים ארוכות, ישנה משמעות מהותית **למיהותו** של המבצע. כפי שנאמר שם, כאשר מדובר במבצע משכיל, מנוסה ובקיא בהליכות עולם, אין כל אפשרות לקבל טיעונים ותירוצים נאיביים-כביכול; וקביעה זו הינה בעלת יתר-תוקף כאשר מדובר בסוגים מסוימים של עיסוק והשכלה.

87. כך, למשל, העלמת מקור הכנסה שלם על ידי עורך-דין, במשך שנים ארוכות, הינה התנהגות בעלת נופך חומרה מיוחד. זאת, הן בשל הידיעה הברורה והמלאה של יודע דת ודין אודות חובת הדיווח על הכנסות והן בשל החובות האתיות המיוחדות המוטלות על כל העוסק במקצוע עריכת-הדין. ואכן, השופט ס"ש, שהינו **עורך-דין**, הודה בהגנותו כי החובה להגיש דוחות הינה חובה "**שידועה לכולם**" (ר' בפסקה 79 דלעיל). עניינו של ס"ש מתאפיין אפוא בחומרה מיוחדת בהשוואה לענינו של הנאשם, הגם שלס"ש יוחסה השמטת הכנסה בסכום כולל של 169,742 ₪ "בלבד", במהלך שמונה שנות מס

רצופות.

88. כפי שהוברר בעדויות שנשמעו לפניי, נסיבות חומרה מיוחדות מתקיימות גם במקרים נוספים. הקוון ש"ד סיפר כי הוא משרת בצבא קבע **כחוקר פלילי**, ופשיטא כי משקל טענותיו באשר לחוסר מודעותו לצורך לדווח על הכנסותיו הינו בהתאם. באופן דומה, המשקיף ר"ו, סיפר על **התפקיד הניהולי הבכיר**, אותו הוא ממלא בחברת אל על, ואף ממנו לא ניתן לקבל תירוצים קלושים שכאלה. גם שופט הכדורסל הבינלאומי ג"כ שימש בזמנו בתפקיד **ניהולי בכיר** בשוק הפרטי, וכיום הוא בעל חברת אופנה (ר' בפרוטוקול, עמ' 153, שורה 6); ושוב קשה לקבל מאדם כזה טענה לחוסר ידיעה או הבנה באשר לצורך לדווח על הכנסות ולשלם עליהן מס.

89. בנוסף, כמה מהשופטים הבינלאומיים שהעלימו את הכנסותיהם משיפוט בחו"ל היו במקביל **בעלי עסקים עצמאיים** בארץ (ר' לדוגמא: מ"ב, בעמ' 106 לפרוטוקול; ע"א, שם, בעמ' 113; ד"ד, שם, עמ' 116; א"ק, שם בעמ' 180). אגב אזכורו של א"ק - שהינו בעלים של חברה עצמאית - יש לציין כי יחסה לו השמטת הכנסה בסכום כולל נכבד של 313,939 ₪, בשנות המס 2004 עד 2008, ועניינו הסתיים בתשלום כופר בסך של 85,000 ₪ (מס' 6 בטבלה המעודכנת). מכל מקום, השופטים בעלי עסקים עצמאיים הגישו לרשות המיסים דוחות על הכנסותיהם מעסקיהם, אך השמיטו מדוחות אלה את הכנסותיהם משיפוט בחו"ל. בנסיבות אלה, מקובל עליי טיעון ב"כ הנאשם כי השופטים הנ"ל עברו לכאורה עבירה לפי הוראות סעיף 122(1) לפקודה (השמטה מתוך דו"ח של הכנסה), שהינה חמורה יותר מהעבירה המיוחסת לנאשם בנסיבות בה היא בוצעה: אותם השופטים העלימו מהדוחות שממילא הגישו לרשות המיסים מקור הכנסה שלם בחו"ל, וזאת לאורך שנים רצופות - התנהלות שיש בה, לכאורה, משום חומרה מיוחדת.

(III) התקיימות נסיבות החומרה הנתענות אצל הנאשם גם אצל שופטים אחרים:

90. במהלך דיונו בטבלה המעודכנת (ת/29) עמדנו על כך שמתוך הטבלה עצמה ניתן ללמוד, לכאורה, כי הנסיבות של אישור תושבות ופתיחת חשבון בנק בחו"ל - שלשית המאשימה מבדלות לחומרה את עניינו של הנאשם מיתר השופטים - כלל לא נחקרו (בעניין אישור התושבות), או נחקרו באופן חלקי ביותר (בעניין פתיחת חשבון בנק בחו"ל).

91. מסקנה לכאורית זו מקבלת חיזוק רב בעדויות השופטים, שהעידו לפניי במסגרת פרשת ההגנה. באשר לאישור התושבות, כשהשופטים נשאלו אם נחקרו ברשות המיסים אודות הוצאת אישור כזה, הם השיבו בשלילה (ר' למשל א"ק, בפרוטוקול, עמ' 182 שורה 21; א"פ, שם, עמ' 184 שורה 31), או לכל הפחות שאינם זוכרים שנחקרו על כך (ר' ש"ב, שם, עמ' 155 שורה 6). ברור אפוא שלא מדובר בנושא שהושקע מאמץ חקירתי של ממש בבדיקתו, ומסקנה זו נתמכת גם בכך שלא הובאה בטבלה המעודכנת אינפורמציה בהקשר זה בעניינו של ד"ד; הגם שעל פי עדותו של מר מועלם ד"ד הוציא אישור תושבות בסיועו (ר' בפרוטוקול, עמ' 52 שורה 4 ואילך).

92. גם המסקנה הלכאורית, שלפיה הנושא של פתיחת חשבון בנק בחו"ל נחקר לכל היותר באופן חלקי מאוד, קיבלה חיזוק רב בעדויות השופטים. כך, למשל, בטבלה ת/29 לא צוינה אינפורמציה כזו בעניינו של השופט מ"ה. בעמודה המתייחסת אליו, שעניינה "חשבון בנק בחו"ל", לא צוין דבר, ובעמודה שעניינה "תשלום בבנק בארץ", צוין "לא ידוע".

והנה, בעדותו לפניי סיפר מ"ה כי פתח חשבון בנק ביוון לצורך הפקדת הכספים שקיבל בגין שיפוט בחו"ל, אף הוא בעזרתו של אותו מר בקליס פאנאיוטיס, שכזכור סייע בפתיחת חשבון הבנק ביוון גם לנאשם וגם לד"ד (ר' עדותו של מ"ה בפרוטוקול, עמ' 179 שורה 10 ואילך. מ"ה אמר: **"פתחתי ביוון כי היה לנו חבר שם..."**). יש להעיר כי בתגובה לשאלה אם נשאל בעניין זה במסגרת החקירה ברשות המיסים, השיב מ"ה, בהיסוס-מה: **"נראה לי שכן, ואמרתי שכן, למה להסתיר"**.

93. נראה אפוא כי בעניינו של הנאשם נתגלו נסיבות-חומרה נטענות אלה - דהיינו: הוצאת אישור התושבות ופתיחת חשבון הבנק בחו"ל - אך בדרך המקרה: אישור התושבות נתפס במהלך החיפוש שנערך בביתו של הנאשם ואילו פרטי חשבון הבנק שפתח הנאשם בחו"ל נתגלו מתוך הפרטים שהוא-עצמו מסר במהלך חקירותיו.

ברי, אם כן, שהחוקרים לא ראו בנסיבות אלה נסיבות ראייתיות משמעותיות. יוטעם, כי בכך נהגו החוקרים באופן סביר, שכן מדובר כאמור בנסיבות שבשולי הדברים, אשר אין בהן כדי לשנות באופן מהותי את המסקנות הראייתיות המתבקשות - לא בעניינו של הנאשם ולא בענינם של יתר השופטים.

(IV) אי התקיימות נסיבות קולה מיוחדות אצל שופטים אחרים:

94. בתשובה לבקשה המקדמית נטען מטעם המאשימה כי ההבחנה שנערכה בין הנאשם, שנגדו הוגש כתב אישום, לבין השופטים האחרים, שעניינם הסתיים בכופר, נעשתה בעיקר בשל סכום ההעלמה השונה, אך גם - לגבי חלקם - בשל נסיבות נוספות של "מצב בריאותי ואישי" (ר' בפסקה 12 דלעיל).

95. דא עקא, שבעדויותיהם של כל השופטים שהעידו לפניי - למעט בעניינו של ד"ד - לא נפרשו נסיבות מיוחדות של מצב "בריאותי ואישי", אשר עשויות להצדיק הקלה מרחיקת לכת, כלהלן:

באשר למצב רפואי - השופט ד"ד, שבתקופה הרלוואנטית לכתב האישום כבר עבר לשמש כמשקיף מפאת גילו, אמנם סיפר בעדותו על מצב רפואי קשה, המצריך טיפול יומיומי (ר' בפרוטוקול, עמ' 117 שורה 11). ואולם, להבדיל, יתר השופטים שנשאלו על מצבם הרפואי השיבו כי הוא תקין - **"ברוך השם"**, כדברי מ"ב (ר' בפרוטוקול, עמ' 108 שורה 27) - תשובה שאינה מפתיעה בהתחשב בכך שעסקין בשופטים העוסקים בשיפוט בענפי הספורט האינטנסיביים של כדורסל וכדורגל.

באשר לנסיבות אישיות - לא נתגלו אצל מי מהשופטים נסיבות אישיות חריגות, המצדיקות התחשבות מיוחדת עד כדי הימנעות מהגשת כתב אישום, והלכה למעשה אף ההיפך הוא הנכון. נסיבותיהם האישיות של כל השופטים שהעידו בהקשר זה נתגלו כרגילות לחלוטין. יתר על כן, כפי שכבר צוין לעיל, הסתבר כי כמה מהשופטים אף שימשו, במקביל לשיפוט בינלאומי, בתפקידים בכירים שונים.

(ג) טענת ההגנה לאכיפה בררנית - סיכום והכרעה:

96. המסקנות העולות מכל המקובץ עד כאן הן כדלקמן:

ראשית, "פרשת השופטים", כהגדרתה בהכרעת דין זו, הינה תולדה של התפוצצות פרשת פנאן. במסגרת פרשת השופטים נחקרו ברשות המיסים כמעט כל השופטים הבינלאומיים בענפי הכדורסל והכדורגל במהלך חקירתי אחד, שהתחיל בענף הכדורסל אך המשיך בסמוך לאחר מכן גם בענף

הכדורגל. במהלך החקירה התגלה שכל השופטים הבינלאומיים בענפים אלה שנחקרו - 32 במספר - לא דיווחו על הכנסותיהם מהשיפוט בחו"ל, במשך שנים ארוכות ורצופות. מדובר ב"קבוצת שוויון" מובהקת שכן מדובר בבעלי תפקידים דומים (שופטי ספורט בינלאומיים), אשר ביצעו את אותה העבירה (לפי הוראות סעיף 220 לפקודה), במהלך תקופות דומות (במשך מספר שנים בעשור הראשון של המאה) ובנסיבות דומות (העלמת מקור הכנסה שלם משיפוט בחו"ל).

אכן, סכום ההעלמה שיוחס לנאשם היה הגבוה ביותר בקרב הקבוצה האמורה, ועומד על סכום כולל של 850,677 ₪. יחד עם זאת - כפי שהוברר רק לאחר שניתנה החלטת כב' השופטת ברק-נבו - לשופט א"י יוחס סכום העלמה שאינו קטן בהרבה, בסכום כולל של 751,235 ₪, ובכל זאת עניינו הסתיים בכופר. עוד הסתבר, כי קיימים שופטים נוספים שהעלימו הכנסות בסכומים כוללים נכבדים, של מעל 300,000 ₪ או 200,000 ₪, שגם עניינם הסתיים בכופר. לבסוף הסתבר, כי אצל חלק מהשופטים שעניינם הסתיים בכופר התקיימו נסיבות חומרה שלא התקיימו אצל הנאשם - בין במישור השכלתם, מקצועם או תפקידם ובין במישור הדיווח לרשות המיסים (הכוונה לשופטים שהגישו דוחות כעצמאים אך השמיטו מהם מקור הכנסה שלם) - כך שבהתחשב במכלול הנסיבות לא ניתן לראות את עניינם כקל מהותית מעניינו של הנאשם.

והנה, למרות כל אלה, רק בעניינו של הנאשם מבקשת המאשימה הרשעה בפלילים - על כל ההשלכות הנובעות מכך - וזאת תוך דחיית עתירתו כי תנהג עמו כפי שנהגה עם כל יתר 31 עמיתיו. תוצאה זו, כשלעצמה, הינה יוצאת דופן ובלתי סבירה, ועל כן עומדת בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית.

שנית, ברור לגמרי כי העובדות התומכות במסקנה הראשונה הנ"ל לא עמדו לנגד עיני הגורם המחליט **בעת** ההחלטה על הגשת כתב האישום נגד הנאשם. מתוך הדברים שנאמרו לפרוטוקול על ידי ב"כ המאשימה בתחילת הדרך, כמו גם מהאמור בתגובה לבקשה המקדמית, ברור כי הגורם המחליט סבר שלפניו קבוצה מצומצמת של שופטים בינלאומיים, שסכומי ההעלמה שיוחסו להם היו קטנים בהרבה מהסכום שיוחס לנאשם - השופט מ"ב וכן שופטים נוספים שבעניין רובם דובר בהכנסות נמוכות מאוד לאורך השנים - ובנסיבות אלה הוחלט על הגשת כתב האישום נגד הנאשם. תמונה עובדתית חלקית זו אף הוצגה בפני כב' השופטת ברק-נבו, ועל יסודה היא החליטה לדחות את הבקשה המקדמית.

רק לאחר החלטת כב' השופטת ברק-נבו, ובמהלך ניהול התיק לפניי, הסתבר כאמור כי התמונה העובדתית המלאה הינה שונה לחלוטין ומדובר בקבוצת שופטים גדולה בהרבה, שכולם נחקרו במהלך חקירתי אחד ושמכלול הנסיבות בעניין רבים מהם אינו נופל בחומרתו מנסיבות עניינו של הנאשם; בוודאי לא במידה כזו המצדיקה הרשעה בפלילים של **הנאשם בלבד**.

המסקנה המתבקשת הינה, אם כן, שבהליך ההחלטה בדבר הגשת כתב האישום נגד הנאשם נפלה תקלה של ממש, משום שלנגד עיני הגורם המחליט ניצבה תמונה עובדתית חלקית בלבד אודות היקפה ובנסיבותיה של פרשת השופטים.

97. כפי שצוין לעיל, במסגרת הדיון המשפטי בהגנה מן הצדק, נטל ההוכחה המוטל על נאשם הטוען לאכיפה בדרגות הינו כבד, במיוחד כאשר מדובר, כבענייננו, בעבירה מסוג פשע. ויודגש: כאשר מדובר בטענה לאכיפה בדרגות, נקודת המוצא היא שקיים אינטרס ציבורי מובהק באכיפתו של הדין הפלילי. לפיכך, עצם העובדה שבעבר או בנסיבות אחרות גילו רשויות אכיפת החוק חוסר פעילות מספקת

באכיפת הדין הפלילי, או אף אוזלת יד, אינה יכולה כשלעצמה לגבש לנאשם הגנה מן הצדק בגין אכיפה בררנית.

98. לא למותר אף להוסיף ולהעיר כאן, כי ההגנה מן הצדק הפכה לאחרונה להגנה הנטענת באופן תדיר מדי - גם בנסיבות שאינן הולמות, ללא תשתית ראייתית מספקת ותוך העלאת טיעונים מרחיקי לכת. ואולם, במקרה דנא לא מדובר בניסיונות של ההגנה לגזור מסקנות מרחיקות לכת מנתונים סטטיסטיים חלקיים או בלתי קונקלוסיביים, המתייחסים לתקופות שבשנים עברו; לא מדובר בטענות בדבר הפליה-כביכול ביחס לחשודים שאמנם נחשדו בעבירות דומות אך נחקרו בתקופות אחרות או בנסיבות אחרות מאלה שבהן נחקר הנאשם; לא מדובר בטענות בדבר הפליה-כביכול ביחס לחשודים אחרים, שאין כל אינדיקציה כי נסיבותיהם האישיות דומות לאלה של הנאשם; וגם לא מדובר בטענות שיסודן בסברות גרידא, כגון טענות כי לו העמיקו הרשויות חקור בעניין כזה או אחר הן עשויות היו למצוא שאף אחרים ביצעו עבירות דומות לאלה שביצע הנאשם.

99. להבדיל מדוגמאות כגון אלה, במקרה דנא הניחה ההגנה תשתית ראייתית איתנה להוכחת קיומה של "קבוצת שוויון", שכל חבריה נחקרו במהלך חקירתי אחד ושעניינם של כולם מתאפיין בדמיון רב לנאשם בכל הממדים הרלוואנטיים. בנסיבות אלה, וכאשר בטענה לאכיפה בררנית העיקר הוא בתוצאה המפלה ולא במניעי הרשות, המסקנה המתבקשת הינה כי אמנם הוכחה לפניי הגנה מן הצדק; במיוחד כאשר הסתבר כי הליך קבלת ההחלטה אודות הגשת כתב האישום נגד הנאשם היה לקוי ונפלה בו תקלה של ממש.

100. בעניין אחרון זה, דהיינו: בעניין התקלה שנפלה בהליך קבלת ההחלטה אודות הגשת כתב האישום, ראוי לציין דברים עקרוניים שנאמרו בהקשר דומה בהלכת פרץ, אם גם באמרת אגב בלבד. על פי דברים אלה, כאשר עסקינן בבחינת החלטת תובע להגיש כתב אישום **"ניתן לבחון את פעולת התובע בכלי הביקורת של המשפט המנהלי, הגם שהאכסניה הדיונית היא ההליך הפלילי; זאת, בלא זיקה הכרחית למבחנים שנקבעו בגדרה של 'הגנה מן הצדק'"** (ר' בהלכת פרץ, בפסקה 31 לפסק הדין). נוכח הקביעות העובדתיות דלעיל, המקרה דנא נראה כמקרה מובהק המתאים ליישום דברים אלה כהלכה, שכן המעשה המנהלי של הגשת כתב אישום נגד הנאשם נעשה על יסוד תשתית עובדתית חסרה מאוד. ליקוי מנהלי זה מצטרף אפוא לאמור במישור ההגנה מן הצדק ותומך במסקנה כי יש להורות על ביטולו של כתב האישום שהוגש נגד הנאשם.

(3) הטענה להגנה מן הצדק בשל דרך התנהלות הרשות החוקרת:

101. ב"כ הנאשם הוסיפו וטענו לביסוסה של הגנה מן הצדק לנאשם גם בשל דרך התנהלות הרשות החוקרת במהלך ניהול החקירה. בהקשר זה, טענת ההגנה העיקרית התמקדה בבקשת המעצר והשחרור, בה כזכור הוצהר כי הצטבר מידע, שלפיו הנאשם מעלים את הכנסותיו משיפוט בחו"ל, והוסף כי **"ע"פ המידע, כספים אלה הושקעו ב"בנק" של מוני פנאן ז"ל"** (ר' בפסקה 20 דלעיל). לטענת ההגנה, הצהרה נוספת זו הוסיפה נופך חומרה רב לחשדות נגד הנאשם ועל כן גרמה לו לנזק עצום, על לא עוול בכפו, משום שלא היה לו כל קשר כספי למנוח.

102. כאמור, כשנשאל החוקר ברגר אודות הצהרה האמורה הוא לא סיפר על חשד קונקרטי כלשהו, שהיה קיים נגד הנאשם בקשר למנוח, ואף ציין בהגינתו כי ייתכן שהמידע בו דובר היה ידיעה בלתי

ממוקדת בנאשם - כגון ידיעה כללית ששופטים השקיעו כספים אצל המנוח - ממקור תקשורת גרידא (ר' בפסקה 22 דלעיל). אגב כך יוזכר, כי הנאשם נחקר בעניין המנוח במהלך חקירותיו ברשות המיסים בקיצור בלבד. לא הוטחו בו ראיות כלשהן בנושא זה וכל שנטען כלפיו הוא כי מ"מידע" עולה שהוא קשור "בצורה כלשהי" למה שהתנהל אצל המנוח; טענה שאותה הכחיש הנאשם מכל וכל (ר' בפסקה 32 דלעיל).

103. בנסיבות אלה, על פני הדברים נפלה תקלה ממשית בניסוח בקשת המעצר והשחרור. ודוק: אין פסול בשימוש בידיעות שמקורן בתקשורת במהלך חקירתם של חשודים, וייתכן שבנסיבות מסוימות הדבר אף עשוי להתחייב. יחד עם זאת, בירור וחקירה נדרשים - לחוד, והצהרה בבקשת מעצר המוגשת לבית המשפט בהליך פומבי - לחוד; יש להבחין הבחן היטב בין השניים. על פי הוראות סעיף 15(א) רישא לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996, בקשת מעצר המוגשת לבית משפט חייבת להיות או בתצהיר. זאת, על מנת להבטיח שמדובר בבקשה המבוססת על תשתית ראייתית הולמת, שיש בה כדי להקים חשד סביר נגד החשוד. ברור, אפוא, כי אין די בידיעה ממקור תקשורתי - או מקור הדומה לכך - על מנת להוות בסיס להצהרה עובדתית של חוקר במסגרת בקשת מעצר נגד חשוד, בפרט כאשר מדובר בהצהרה המקנה נופך חומרה מיוחד לחשדות נגדו.

104. בקשת המעצר והשחרור דנא, שהינה בקשת מעצר לכל דבר, אמנם נתמכה כנדרש בהצהרת חוקר מטעם רשות המיסים. דא עקא, שלא זו בלבד שלא הונחה לפני תשתית ראייתית כלשהי לקיום חשד סביר נגד הנאשם באשר להשקעת כספים אצל המנוח - קל וחומר השקעת הכנסות משיפוט בחו"ל - אלא שאפילו לא נטען שקיים בסיס לחשד כזה; וקיים יותר מספק סביר כי דובר בידיעה כללית בלבד, שמקורה בתקשורת. בנסיבות אלה, הכללת הטענה בדבר השקעת הכנסות הנאשם משיפוט בחו"ל אצל המנוח, כחלק מבקשת המעצר והשחרור שהוגשה לבית המשפט, היתה, בלשון המעטה, שלא במקומה; במיוחד משום שהיה בה כדי להחמיר מאוד את אופי החשדות נגד הנאשם, על רקע היותו שופט כדורסל ידוע, ואף ליתן להם גוון סנסציוני.

105. מדובר אפוא בליקוי של ממש בהתנהלות רשויות החקירה. אכן, בליקוי זה, כשלעצמו, אין כדי לבסס הגנה מן הצדק, בפרט כשמדובר בעבירה מסוג פשע. יחד עם זאת, יש בו כדי להצטרף לנימוקים, שפורטו בהרחבה לעיל, ולתמוך במסקנה כי במקרה דנא עומדת לנאשם ההגנה מן הצדק.

ה. סוף דבר:

106. העולה מכל המקובץ הוא שבמקרה דנא עומדת לנאשם הגנה מן הצדק. לפיכך, ובהתאם להוראות סעיף 150 לחסד"פ, יש להורות על ביטול כתב האישום שהוגש נגד הנאשם.

אשר על כן החלטתי, כאמור ברישא להכרעת הדין, לבטל את כתב האישום.

ניתנה היום, יום ראשון י"ח כסלו תשע"ז, 18 דצמבר 2016, במעמד הצדדים.

[1] יש להעיר כי חלק משופטי הספורט המדוברים מילאו תפקידי שיפוט שונים, כגון עוזרי שופטים, קוונים או משקיפים. עם זאת, לענייננו אין הדבר מעלה או מוריד ולשם קיצור ההתייחסות לכולם תהא תחת הכותרת "שופטים".

[2] יש לציין, כהערה טכנית בפתח הדברים, כי הכרעת דין זו כוללת ציטוטים רבים מתוך מוצגים שהוגשו במהלך המשפט, פרוטוקולי הדיונים ומקורות משפטיים. כל ההדגשות המופיעות בציטוטים **אינן** מופיעות במקור והן תוספות של הח"מ. התוספות בסוגריים מרובעים, בתוך ציטוטים, באות ללמד על תיקון טעויות הקלדה.

עוד יש להעיר, כי נפלה תקלת מחשב טכנית במספור עמודי הפרוטוקול, באופן שנוצרה חפיפה מסוימת במספור העמודים בין הישיבה מיום 12.7.15 לבין הישיבות שנוהלו לאחריה.

[3] יש להעיר כי מר מועלם, המשמש גם כשופט כדורסל, העיד לפניי כי הוא יועץ מס ולא רואה-חשבון.